

**TAPOLCSÁNYI ÁLTALÁNOS ISKOLAI ÉS
KÖZÉPISKOLAI KOLLÉGIUM**

A KOLLÉGIUM PEDAGÓGIAI PROGRAMJA

2024.

Készítette: Túrjei Zoltán

Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium

1022 Budapest Tapolcsányi u. 4.

OM 200611

Telefon: +36-1/606-74-32

E-mail: tapolcsanyi@tapolcsanyi.hu

www.tapolcsanyi.hu

Tartalom

1. Bevezető	5
2. Helyzetfeltárás. A működéssel kapcsolatos belső feltételrendszer bemutatása	7
2.1. A kollégiummá alakulásunk rövid története	7
2.2. Helyzetelemzés, szociometria	7
2.3. Fenntartói, partneri, környezeti elvárások	9
2.4. A működés feltételrendszere	9
2.4.1. Személyi feltételek	9
2.4.2. Tárgyi-dologi, feltételek	10
2.5. Gyerekeink összetétele	11
2.6. A nevelőmunka helyzete. A tanulmányi és gyermekvédelmi munka	14
2.7. Felzárkóztatás, tehetséggondozás	15
2.8. Gondoskodási feladatok, tanulókkal kapcsolatban, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok, prevenció, családok segítése	16
2.9. A kollégium, mint a közösségi élet	18
2.10. A kollégium külső kapcsolatainak alakulása:	19
2.11. Az intézményi minőségfejlesztésről	20
2.11.1. A kollégium belső és külső méréseivel kapcsolatos program feladatai	20
2.11.2. A belső és külső mérésekkel kapcsolatos célkitűzéseink 2024/2025 tanévtől	20
2.11.3. Az online nevelés-oktatás kollégiumi szintere:	20
2.12. Összegzés	21
3. A kollégium tervezett fejlesztési terve	22
3.1. A kollégiumi nevelés alapvető elvei, céljai:	22
3.2. A pedagógiai tevékenység szerkezete	25
3.2.1. Hátránykompenzáció, képességkibontakoztatás, integrációs felkészítés	26
3.2.2. A tanulókról való gondoskodás, személyes törődés	27
3.2.3. A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások	27
3.2.4. Gyermek- és ifjúságvédelem	29
3.2.5. Diákönkormányzati munka. A közösségi élet fejlesztése. Hagyományápolás. A kollégium egyéni arculata.	30
3.2.6. Kapcsolatrendszer	31

4. A tanulók fejlesztésének terve	32
4.1. A tanulás tanítása.....	35
4.2. Az erkölcsi nevelés.....	39
4.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés.....	41
4.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés	46
4.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése.....	48
4.6. A családi életre nevelés	50
4.7. Testi és lelki egészségre nevelés.....	52
4.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	54
4.9. A fenntarthatóságért és környezettudatosságért felelős magatartás kialakulásának segítése ...	56
4.10. Pályaorientáció	59
4.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés.....	61
4.12. Médiatudatosságra nevelés	63
5. Az SNI (sajátos nevelési igényű diákjainkról).....	65
5.1. Az SNI gyerekek integrációjáról	65
6. A pedagógiai felügyeletről.....	66
6. 1. A pedagógiai felügyelet átadásakor.....	66
7. A kollégiumi nevelés eredményességének értékelése	67
8. Záradék	70
8. 1. A Pedagógiai Program személyi és időbeli hatálya.....	70
8. 2. A pedagógiai program módosítása	70
8.3. A pedagógiai program költségvetést érintő vonatkozásai	71

Melléklet:

- **Tapolcsányi Kollégium Integrációs Pedagógiai Rendszere**

1. Bevezető

A program megalkotását egyrészt a 2013.01.01-től intézményünket érintő megváltozott tényezők, valamint az azóta végmenet törvényi változások, tették indokolttá. Egyrészt intézményünk a Fővárosi Önkormányzat Gyermekvédelmi ügyosztályától átkerült a Klebelsberg Intézményfenntartó Központhoz, a Fővárosi Tankerületi Központhoz, végül 2016.01.01-től a Közép-Budai Tankerületi Központhoz, amely által a gyermekvédelmi ágazatból a köznevelésbe kerültünk át.

Az eddigi szakmai identitásunkat, arculatunkat megőrizve, gyermekvédelmi feladatokat is ellátó kollégiumként működünk, vagyis kettős szakmai funkciót látunk el. Az előbbi okokból adódó új szakmai tapasztalatok és a jogi szabályozás változásai is időszerűvé teszik pedagógiai programunk újra gondolását, ami hozzásegíti intézményünket mind a pedagógiai, mind a gyermekvédelmi munka színesebbé és eredményesebbé tételéhez.

A pedagógiai program összeállításában alapul vett főbb szempontok, a program felülvizsgálatának indokai:

- NAT módosítása, a beiskolázásban érintett általános és középiskolák pedagógiai programjainak módosulása,
- a módszertani megújulás stratégiai elemeinek kidolgozása és érvényesítése a mindennapi gyakorlatban,
- a gyermekösszetétel és a makro környezet változásai,
- a Kollégiumi Irányelvek szerinti szakmai elvárások érvényesítése

A pedagógiai program jogszabályi háttere:

- A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény
- 2023. évi LII. törvény a pedagógusok új életpályájáról
- A kollégiumi nevelés irányelvei
https://www.oktatas.hu/kozneveles/kerettantervek/2020_nat/iranyelvek_alapprogramok
- A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény
- A nemzeti köznevelési törvény végrehajtásáról szóló 229/2012. (VIII. 28.) Korm. rendelet
- A pedagógusok előmeneteli rendszeréről és a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény köznevelési intézményekben történő végrehajtásáról szóló 326/2013. (VIII. 31.) Korm. rendelet

- A pedagógus-továbbképzésről, a pedagógus-szakvizsgáról, valamint a továbbképzésben résztvevők juttatásairól és kedvezményeiről szóló 277/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet
- A Nemzeti Alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet
- A Nemzeti alaptanterv kiadásáról, bevezetéséről és alkalmazásáról szóló 110/2012. (VI. 4.) Korm. rendelet módosításáról szóló 5/2020. (I. 31.) Korm. rendelet
- A nevelési-oktatási intézmények működéséről és a köznevelési intézmények névhasználatáról szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet (a továbbiakban: R.)
- Az iskola-egészségügyi ellátásról szóló 26/1997. (IX. 3.) NM rendelet
- A tanév rendjéről szóló mindenkori miniszteri rendelet
- Az intézmény szakmai alapidokumentuma (2022.09.14.)

A kollégium kiemelt társadalmpolitikai szerepe és feladata, hogy segíti a tanulókat a hátrányok leküzdésében, egyenlő esélyt teremt, biztosítja az integrációt, a hozzáférést a jó minőségű tudáshoz, ezáltal elősegíti az életminőség javítását, felzárkóztatását, valamint a társadalmi mobilitást.

2. Helyzetfeltárás. A működéssel kapcsolatos belső feltételrendszer bemutatása

2.1. A kollégiummá alakulásunk rövid története

Az épület a II. kerület egyik legszebb helyén, a Rózsadombon épült 1908-13-ig. Építtetője és egyben első tulajdonosa Gerstenberger Emil, magyar királyi építési tanácsos. A ház többször cserélt tulajdonost, 1924-1938-ig Ferenc József főherceg lakott benne. 1948-tól folyamatosan napjainkig gyermekvédelmi célokat szolgált. A Magyar Vöröskereszt a háború után árván maradt gyermekek számára létesített otthont, majd 120 óvodás korú gyermek oktatása és nevelése folyt Hóvirág Gyermekotthon néven. 1964-66-ig az épületet felújították. A II. kerülettől a Főváros tulajdonába került, mely 1966-tól hetes otthonként működött általános iskolás lányok számára. 1988-97 között a gyermekek összetétele hetes otthonon belül is változott, a lányotthon fokozatosan átalakult testvérek fogadására, valamint megindult a koedukációra történő áttérés is.

A Gyermekvédelmi Törvény jogilag nem rendezte a hetes otthoni elhelyezést, ezért átmeneti otthonként működött, megőrizve pedagógiai rendszerét, hagyományait, és gyermekvédelmi feladatait, majd kollégiummá alakult, a gyermekvédelmi feladatok megtartásával.

2.2. Helyzetelemzés, szociometria

A kedvezőtlen társadalmi változások hatására folyamatosan növekszik a szociális és családi okok miatt hátrányos, vagy veszélyeztetett helyzetbe került gyerekek száma. A gyermekvédelmi alapellátás, ugyan segítséget nyújt, de eszközei korlátozottak, és nem képes minden esetben a hátrányok kompenzálására, korrigálására.

Nem tudja pedagógiai eszközeivel felvállalni az érintett családok gyerekeinek művelődési, önképzési lehetőségeinek biztosítását, a kultúra közvetítését, és a megfelelő ismeretek és tudás megszerzéséhez szükséges hátránykompenzációt.

A sokrétű hátrányos helyzetből tapasztalataink szerint csak úgy tudnak a gyerekek kilépni, ha családi kapcsolatok megtartása mellett kollégiumi nevelésben és elhelyezésben részesülnek.

A kollégiummá alakult volt „hetes-átmeneti otthon” 58 éves gyakorlatában számtalan általános iskoláskorú gyermeket segített abban, hogy életpályájuk - hátrányos helyzetük ellenére - megfelelő irányba folytatódjon.

Mindenkor a tudás megszerzésére, a kultúra közvetítésére törekedtünk. A készségek, képességek fejlesztése, az önállóságra törekvés, az egyedi személyiségi tulajdonságok elismerése, a biztonság megteremtése kiemelt fontosságú volt.

A kollégiumi nevelés alapprogramja elsősorban a középiskolások számára készült. Azonban az általános alapelvi és tartalmi kerete iránymutatást ad arra, hogy miként alkalmazható az általános iskolai korosztály számára is. Fontos figyelembe venni, hogy a nevelési célok és feladatok mindenkor az életkori sajátosságokhoz és a gyerekek egyéni adottságaihoz igazodjanak.

Kiemelt szerepű a személyiség formálása, a tanulás, az ismeretek megszerzése, mely az általános műveltséget alapozza meg, és ehhez szorosan kapcsolódik az alapvető erkölcsi szabályok elsajátítása. A nevelés minden fázisában helyet kap a család, a szülő, hiszen különösen az általános iskolás korban az érzelmi kapcsolatok fenntartása, megerősítése, az egészséges személyiségfejlődés szempontjából is alapvető követelmény.

A felvételt igénylő gyerekek indokai sokfélék. Anyagi, szociális, családdinamikai, iskoláztatási okok mellett képességbeli különbségek is meghúzódnak, mellyel a család egyedül nem képes megbirkózni.

A nevelési folyamatban az esélyek megteremtése érdekében beépül:

- differenciált személyiségfejlesztés
- pszichológiai segítségnyújtás
- családi kapcsolatok erősítése, nevelési tanácsadás
- felzárkóztatás
- tehetséggondozás
- alapvető értékek közvetítése
- továbbtanulásra felkészítés
- életkori sajátosságokhoz igazodó szabadidő eltöltése.

A kollégiumi elhelyezés lehetőség, a gyerekek és a család számára, hogy életkörülményeik ezen idő alatt javuljanak, valamint a gyerekek számára lehetőség nyíljon az esélyegyenlőség megteremtésére. Meggyőződésünk, hogy a hátrányos helyzet korrigálására tett korai intézkedések, és a bentlakásos elhelyezés eredményesebb, ha minél előbb megkezdődhet a gyerekek átgondolt, célirányos nevelése. Kollégiumunkban ebben szeretnénk maximális segítséget nyújtani a rászoruló gyerekek és szüleik számára.

2.3. Fenntartói, partneri, környezeti elvárások

Pedagógiai programunkat a fenntartónk, a Közép-Budai Tankerületi Központ, a szülők és a kollégisták elvárásait, valamint a helyi környezeti adottságokat figyelembe véve alakítottuk ki. Ennek szellemében célunk a tankötelezettség megvalósíthatóságának, teljesítésének biztosítása, a továbbtanulás lehetőségének biztosítása, segítése, valamint az esélyegyenlőség megteremtése, a tanuláshoz és egészséges személyiségfejlődéshez szükséges körülmények megteremtése, családpótló tevékenységek megvalósítása, önálló tanulás kialakulásának támogatása. Az elvárásokat évente mérjük mind a tanulók (a gyerekek iskoláit megszólítva), mind a szülők körében és ezek figyelembe vételével szervezzük meg a kollégiumi életet.

2.4. A működés feltételrendszere

2.4.1. Személyi feltételek

Nevelőtestület

A kollégium nevelőtestülete mind életkori összetételben, mind szakmai összetételben megfelel a feladatok elvégzéséhez. Minden pedagógus a nevelőtanári feladat ellátásán túl egyéb kompetenciákkal is rendelkezik, ami színesíti a nevelőmunkát. Valljuk, hogy a legfőbb nevelési eszköz a nevelési folyamatában maga a nevelő személyisége, értékrendje, e példákából a gyerek meríthet, s az így fokozatosan kialakuló értékrend tovább viszi, elkísérheti őt az egész életén át. Nevelőink megfelelő empátiával rendelkeznek, kommunikációjukat, nevelői attitűdjüket a tanulók iránti tisztelet határozza meg. Pedagógiai tevékenységük alapja a **bizalom, szeretet és együttműködés elve**.

Végeznek még: korrepetálást, hétvégi ügyeletet, felzárkóztatást, tehetséggondozással kapcsolatos feladatokat. Egyes nevelők csoportvezetői feladatokat látnak el.

A nevelőtestületben a pályájuk kezdetén lévő kollégáktól egészen a pályájuk végéhez közelebb álló kollégákig szinte minden korosztály képviselteti magát. A kollégák végzettsége igen sokszínű, hiszen a bölcsészet-, természet-, társadalomtudományok és a szociálpedagógiai különböző területein szerezték szakképzettségüket. Minden nevelőnknek, pedagógiai asszisztensünknek van egy olyan érdeklődési területe, mellyel szívesen foglalkozik és adja tovább kollégista gyerekeink számára

Pedagógusaink minősítései és kompetenciái (2024.augusztus)

1. Gyak – pszichológia, mentálhigiéné,
2. Gyak – dráma, szervezőkészség, személyiségfejlesztés, hitélet
3. Ped I. – ének, zene, dráma, hitélet
4. Ped I. – kézművesség, fazekasság, festés-rajzolás, meseterápia, művészetterápia
5. Ped I. – természet, földrajz, zene, sport, média, angol nyelv
6. Ped I. – sport, diplomácia, szervezőkészség
7. Ped I. – technika-életvitel, diplomácia, angol nyelv
8. Ped I. – neveléstudomány, tehetséggondozás, technika-életvitel
9. Ped II. – történelem, inkluzív pedagógia, sport
10. Ped II. – irodalom, filozófia, zene
11. Ped II. – sport, táborszervezés, élménypedagógia

Technikai dolgozók:

Állományunkban 3 fő technikai dolgozó kollégát tudhatunk, 2 takarítónő és egy karbantartó személyében. Nevelési elvünk szerint ők a rájuk bízott technikai jellegű munkafolyamatok mellett a felnőtt társadalom megbízható tagjaiként a tágabban értelmezett nevelőtestület tagjai is. Ők is a közösségünk részei, a gyermekeink az ő példájukat is követhetik és indirekt módon tanulhatják a társadalmi integrációjukat a velük való mindennapi interakciójuk során is.

2.4.2. Tárgyi-dologi, feltételek

Kollégiumunk 2 emeletes épületében (1022 Budapest Tapolcsányi út 4.) Rózsadombon van. Itt 60 fő számára biztosítható férőhelyünk van meghatározva. A diákok – hat ágyas és nyolcágyas szobákban kaphatnak elhelyezést. Csoportonként tanulószobák (van ahol külön, van ahol együtt a hálóval)biztosítják a lehetőséget a nyugodt tanuláshoz Az épületben saját konyha működik, de a gyerekek a kollégium teakonyháját használhatják, valamint mosási lehetőség is van az épületben Az épületben található az intézmény könyvtára amely igen sokrétű funkciót lát el. Alkalmas hangszeres gyakorlásra, önálló kutatásra, valamint a team-megbeszélések helyszíne a nevelőtestület számára.

A legfelső emeleten találhatóak még a pszichológusi, gyermek- és ifjúságvédelmi felelős, logopédusi szoba, elkülönítő, és orvosi szoba, raktár, gyógytorna és kondicionáló szobák.

2.5. Gyerekeink összetétele

A kollégiumban általános és középiskolás korú gyerekek nevelkednek 6-18 éves korig. Minden gyermek, aki hozzánk jelentkezik, kivétel nélkül gyermekjóléti ajánlással, illetve egyéb gyermekvédelmi érintettséggel rendelkezik (védelembé vett, gyámhatóság által elrendelt hely stb.)

A tanulók 1-8. osztályos koruk között iratkozhatnak be, ám bizonyos feltételek mellett az itt felnövekedett gyerekek, maradhatnak a középiskola elvégzéséig, és/vagy az érettségi megszerzéséig. A jelenlegi keretek biztosítják azt, hogy itt egy-egy gyerek eltölthet egy, de akár 12 tanévet is, mely időtávlat az alapellátásban működő átmeneti otthonoknál lehetséges egy évnél biztonságosabb segítségnyújtást tesz lehetővé.

A korábbi években külön fenntartói engedéllyel az összes ellátott gyermek 10 %-a lehetett középiskolai tanuló is. Erre saját szakmai tapasztalatunk alapján volt szükség. Számos tanuló esetében magában a gyermekben fogalmazódott meg az igény, hogy a középiskolai tanulmányai alatt is maradjon a kollégiumban, vagy legalább a középiskola első egy-két évében. Ez teljesen érthető volt, hiszen a kollégium szinte a családi háttérrel adta nekik a tanulmányaik elvégzésében nyújtott segítséggel. A kötődésük rendkívül erős volt. A tanulásban, az iskolai társas életben adódó nehézségeiket velünk, a Tapolcsányi Kollégium pedagógusaival tudták megbeszélni, elakadásaikban mi lendítettük tovább őket, jövő tervezésükben mi adtunk tanácsot. Ez a gyakorlat azután olyan szinten vált normává, hogy maga a fenntartó javasolta, hogy eszközöljünk névváltoztatást és vegyük be az intézmény nevébe a *középiskolai* kifejezést is, ami meg is történt 2021-ben. Ezzel minden akadály elgördült a tovább maradni vágyók előtt, azonban azt nagyon fontos hangsúlyoznom, hogy a kollégium szemléletében ez nem jelentett és a későbbiekben sem jelenthet változást.

Tehát továbbra sem középiskolás gyermekeknek kívánunk felvételt biztosítani, csupán azt az igényt szeretnénk immár külön engedély nélküli lehetőségként alkalmazni, hogy a nálunk felcseperedett gyermekek „elengedését” még odáznunk tudjuk egy picit és a középiskolás évek alatt is – legalább amíg beleszoknak – fogni tudjuk a kezüket. Természetesen ez minden esetben egyedi elbírálás alá kell, hogy essen, hiszen nem mindenki személyisége alkalmas erre nagyobb korban. A tanulót jól ismerő nevelők, a pszichológus és a családgondozó (szociális munkás) kollégák együttes véleménye alapján kell meghozni ezt a döntést. Van olyan diák, aki 15 éves korára már kinövi ezeket a kereteket és nem tenne jót sem neki, sem a közösségnek ha maradna. Neki már tovább kell lépnie. A kollégium ugyanis semmit nem változtat azon a házirenden és szellemiségen, ami az általános iskolás korosztály számára megfelelő. A tovább maradó kollégistának tehát ehhez kell

alkalmazkodnia. Eltekintve néhány nagyon apró kivételtől (pl. esetleg egy órával tovább maradhat fent este, mint az általános iskolás) ugyanazok a szabályok vonatkoznak rá, mint a kisebbekre.

A Tapolcsányi Kollégiumnak tehát egy olyan egyedi irányt kell vennie, egyedi arculattal, ami különleges a köznevelésben, hogy egy valóban speciális intézménnyé tudjon válni. Ezt az intézmény típust informálisan úgy lehetne megfogalmazni, hogy gyermekjóléti, vagy szociális kollégium. Egy olyan intézmény, ahol családgondozással, pszichológiai segítségnyújtással, tehetséggondozással, művészeti neveléssel és művészetterápiával, valamint felzárkóztatással foglalkozunk a gyerekekkel.

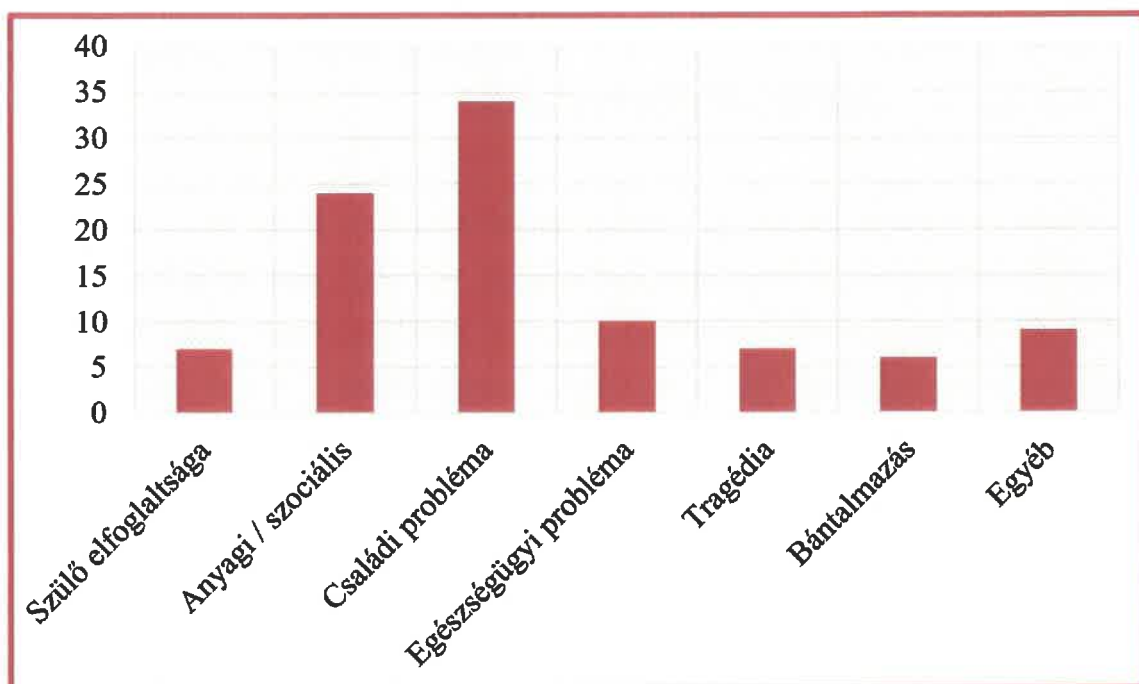
A hozzánk érkező gyerekek bekerülésének okai, módjai:

A Tapolcsányi Általános Iskolai Kollégium egy meglehetősen sajátos intézmény, amely alapidokumentuma szerint is kettős funkcióval bír. Amellett, hogy köznevelési intézmény, gyermekvédelmi feladatokat is ellát. Tehát a gyerekek elsősorban nem azért kerülnek az intézménybe, mert messze laknak iskolájuktól, hanem mert családjuk valamilyen nehézséggel küzd. Ezzel összefüggésben megfogalmazható, hogy tanulóink lelki problémáinak hátterében a *családok nehéz anyagi helyzete*, a *szülők esetleges pszichés problémája*, ill. egyéni traumatizáló tényezők, pl.: *gyász, iskolaváltás, iskolai bántalmazás (mobbing), abúzus (verbális, testi, szexuális)* állnak. Minden tanuló, valamely gyermekjóléti szolgálat javaslatával kerül hozzánk. Országos körzetet ellátó intézmény, vagyunk, ennek megfelelően a területi eloszlás igen nagy szórást mutat, bármely megyéből érkezhethet hozzánk gyermek.

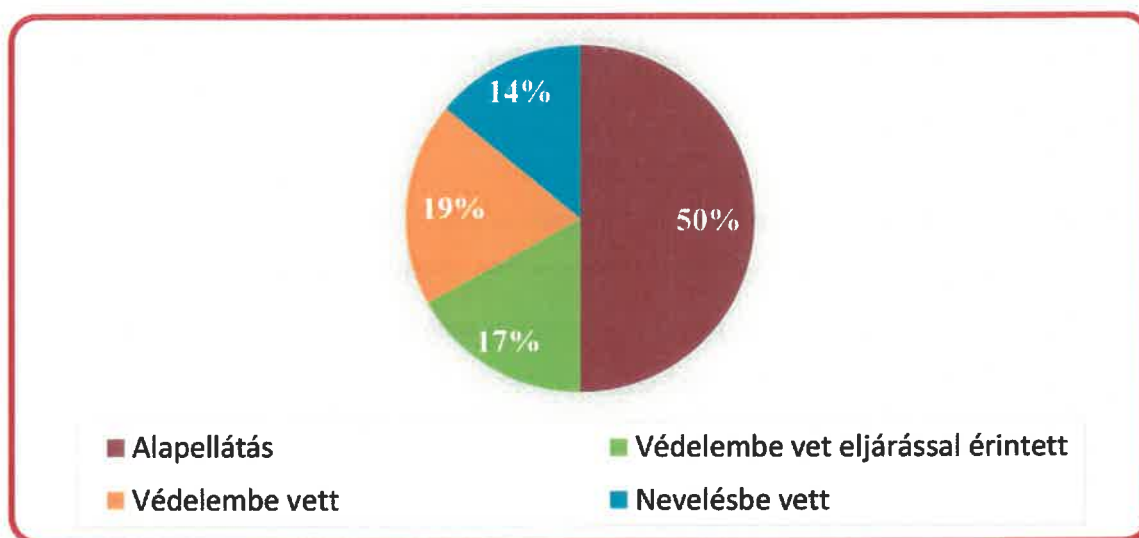
Átvállaljuk a családtól vagy az eddiginél fokozottabb módon segítjük a gyerekek erkölcsi-mentális nevelését, a tanulását, pályaorientációját, hátránykompenzációját.

Kollégiumunkban az integráció kiváló hatékonysággal valósul meg: a sajátos nevelési igényű (enyhe értelmi fogyatékos, stb.) tanulók, a kisebbséghez tartozó tanulókkal, valamint a többi tanulóval is jó kapcsolatot ápolnak. Integráltan vesznek részt a kollégiumi élet kínálta programlehetőségeken. Tapasztalataink alapján elmondható, hogy diákjaink a hatékony integráció következtében egy közösséget alkotnak minden tekintetben.

A kollégiumba kerülés okai, 2024

A kollégiumban elhelyezett gyermekek megoszlása gyermekjóléti alapellátás illetve gyermekvédelmi szakellátás szerint, 2024

2.6. A nevelőmunka helyzete. A tanulmányi és gyermekvédelmi munka

Kollégiumunkban az eredményes nevelőmunka során kiemelt szerepet tölt be a tanulás segítése – mint elsődleges feladat –, mellette igen színes élet folyik szakkörökkel, színház-, múzeum-, illetve mozi-látogatásokkal, valamint kirándulásokkal tarkítva.

Kiemelten fontosnak tartjuk az erkölcsi nevelést, a kollégiumi és az iskolai életbe való beilleszkedés elősegítését, a konstruktív életvezetésre való ösztönzést. Az új tanulók beérkezésekor tanulási felmérést, képesség vizsgálatot végez a pszichológusunk, vagy a kapott vizsgálati eredményekre hagyatkozunk. Az új tanulóknál nagyon fontos a család őszinte megismerése, a problémák megbeszélése a megfelelő kommunikáció kialakítása nevelő és család, hozzátartozó között, ha kell gyermek és ifjúságvédelmi felelős bevonásával.

Az újonnan érkezetteknek nagy szerepet kap – főleg az első félévben vagy évben az egyéni tanulás, a megfelelő időbeosztás kialakítása. A nevelő feladata a diák tanulmányainak folyamatos figyelemmel kísérése a tanév folyamán az iskolában és a kollégiumban egyaránt. Félévkor minden növendékről beszámolót készít, amiben a tanulmányi eredményén kívül a gyerek a magához képest mutatott fejlődéséről, vagy visszaeséséről, családi helyzetéről komplex beszámolót, elemzést készít. A tanulás feltételeinek és lehetőségeinek megteremtése, valamint a tanulás helyének biztosítása a kollégium elsődleges feladatai közé tartozik. Gyerekeink a mindenkor hatályos törvény alapján meghatározott heti óraszámban készülnek a másnapi óráikra, és a tanuláshoz biztosított számukra a megfelelően kialakított tér.

A differenciálás szellemében fenntartjuk azt a jogot, hogy a tanuló a kötelezőn kívül eső időszakban is tanulószobára rendelhető legyen, és tanári felügyelettel készüljön, amennyiben csoportvezetője úgy ítéli meg, hogy az szükséges a megfelelő eredmény elérésére. A tanulási idő zavartalansága érdekében a telefonokat erre az időre elveszük a gyerekektől.

Mind az egyéni felzárkóztatásra mind a csoportos tanulásra egyaránt nagy hangsúly kerül tanulószobai foglalkozásainkon. Nagyon sok tanulási problémával küzdő gyerekünk van, ezért különösen fontos számunkra ez a terület.

A gyereket mindig a maga teljességében szemléljük – a nevelési folyamat egészében – és így alkotunk véleményt, illetve így alakítjuk ki a számára legoptimálisabb módot a tanulásra, oktatásra.

Nagyon lényeges szempont a családi környezet (hogyan hova megy haza a gyerek) ismerete és segítése és minden olyan gyermekvédelmi szempont, amik kihathatnak a gyermek személyiség állapotára és ezzel együtt a tanulásra is.

A nevelésnek része a kulturális-művészeti nevelés is. Arra törekszünk, hogy a kollégistáink az esztétikai értékeket észleljék, felismerjék, befogadják, élményként átéljék. Tudatosítjuk diákjainkban, hogy a természetben megtalálható esztétikai értékek, a műalkotások, az irodalmi művek, a filmek, a zeneművek, a népművészeti hagyományok értékrendszerének ismerete éppúgy a műveltség része, mint a kémia, a fizika, a matematika alapkérdéseiben való jártasság. Fontosnak tartjuk a népi hagyományok ismeretét az intézmény hagyományainak ápolását. Mindezek olyan feladatrendszert alkotnak, amelyet felelős tanár fog össze, de a csoportnevelők is segítik a nevelő folyamatot a csoportfoglalkozások beszélgetéseiben.

A színházlátogatásokat kollégistáink számára többnyire pályázati forrásból igyekszünk biztosítani, törekszünk, ezáltal is fejleszteni a kulturális igényüket. Ezeket a látogatásokat, akár a múzeumlátogatásokat előkészítő munka előzi meg, illetve közös feldolgozás követi. A kulturális nevelést szolgálják a kollégiumi rendezvények is, így a hagyományok ápolása, a nemzeti ünnepekről való megemlékezés, a mikulás és karácsonyi ünnepség, és a havonta más-más rendezvényünk, versenyünk, ünnepeink.

A jól szervezett kulturális élet hozzájárul a szabadidő hasznos eltöltéséhez, a jó hangulatú kollégiumi légkör kialakulásához, a sajátos nevelési igényű, valamint a gyengébb képességű tanulók sikerélményhez juttatásához.

Az iskolai munkára való folyamatos felkészülés egyoldalú nagy erőfeszítést igénylő szellemi tevékenység. Az egészséges életmódhoz hozzátartozik az is, hogy kollégistáink sportoljanak, játsszanak, friss levegőn sétáljanak, mozogjanak, azaz a szomatikus nevelés. Kollégiumunk városi, zárt környezetben van, kevés lehetőséget teremtve a szabadidő aktív mozgással, sporttal, sétával való eltöltésére. Nem rendelkezünk sem sportpályával (bérleti lehetőségünk nincs), sem nagyobb kerttel, ezért pályázati forrásból, illetve szakmai keretünkben igyekszünk időszakonként korcsolya-, illetve foci lehetőségeket biztosítani, ezen kívül asztaltenisz, tollaslabda, illetve kosárlabdázási lehetőség is van. Ezt a célt szolgálja még a kollégium udvarán berendezett játszótér, ami modern és izgalmas jó állapotban lévő játékokból áll. Gyerekeink számára a 2. emeleten a gyógytorna termet többfunkcióssá tettük így egy kis konditermet sikerült kialakítanunk fiúk és lányok számára egyaránt.

2. 7. Felzárkóztatás, tehetséggondozás

A tanulmányi munka egymástól ellentétesnek látszó, de azonos fontosságú két alappólusa a felzárkóztatás és a tehetséggondozás. Az egyik a lemaradókat védi a lemorzsolódástól és segíti képességeik minél nagyobb mértékű kibontakoztatását, a másik a tehetségeseket kívánja még több siker elérésére serkenteni. Kollégiumunkban a felzárkóztató munkának van kiemelt szerepe, hiszen gyermekeink többsége hátrányos helyzetű. Többen speciális, beszédjavító, vagy fogyatékosok általános iskolájába kapnak fejlesztést. Nagyon fontos, hogy mindenki megtalálja a megfelelő irányt a továbbtanulásban. Lényeges még a gyerek szempontjából, az, hogy a hátrányaik leküzdéséhez kapjanak meg minden segítséget tőlünk.

A **felzárkóztatás** az egész nevelőtestület érdeke és feladata. Részt vesznek benne a nevelők, a csoportvezetők, minden pedagógus és a pedagógiai asszisztensek. Ennek érdekében kidolgoztunk egy saját rendszert, amely a *Tapolcsányi Kollégium Képességkibontakoztató és integrációs felkészítés – Integrációs Pedagógiai Rendszere (a továbbiakban Tapolcsányi IPR)* elnevezésű mellékletben olvasható. Az abban foglaltak jelen pedagógiai program szerves részét képezik.

A **tehetséggondozás** intézményünkben úgy valósul meg, hogy a felismert tehetséget menedzseljük illetve megkeressük a számukra legoptimálisabb lehetőségeket, személyt és segítünk neki az ehhez szükséges feltételeket is előteremteni. A sikerekről beszélve egyre növekvő számban vannak kollégiumunkban kiemelkedő tanulmányi előmenetelt elérő diákok is. Elsődleges feladatunk az intézmény diákjainak segítése - a saját egyéni képességeik alapján.

2.8. Gondoskodási feladatok, tanulókkal kapcsolatban, gyermek- és ifjúságvédelmi feladatok, prevenció, családok segítése

A személyes törődés és gondoskodás alapja az egyéni idő biztosítása diákjaink számára, mely során igyekszünk megismerni a kollégista személyiségjegyeit, önmagához, a közösséghez, a tanuláshoz, a tanításhoz, az értékéhez való viszonyát, esetleges problémáit. A kollégista a személyes beszélgetések során megélheti a törődést, odafigyelést, érzelmi biztonságot, azt hogy nincs egyedül a család távolléte ellenére sem.

Tanulóink nevelésének folyamata a beiratkozáson, a fogadáson, a beillesztésen, a beilleszkedésen át a kollégistává válásig, az integrálódásig, a közösségtudat vállalásáig hosszú folyamat. Ezt elősegítendő a csoportvezetők és minden nevelő egyéni beszélgetések alkalmával és tematikusan tervezett csoportfoglalkozásokon igyekszik támogatni a folyamatot.

✦ Gyermek-és ifjúságvédelmi feladatok

A nevelőtestület kiemelt feladatának tekinti a hátrányos helyzetű, vagy veszélyeztetett környezetből kikerülő gyerekek beilleszkedését, életük figyelemmel kísérését. Egyéni nevelési program alapján tervezik, szervezik és segítik tanulásukat, kapcsolatuk alakulását felnőttekkel, társakkal és családjukkal.

A gyermekvédelmi feladatok ellátásának legeredményesebb módja a csoporton belüli egyéni foglalkozások, mely az agapé szeretetre és nem utolsó sorban a bizalomra épül.

Az egyéni problémák feltárása valamint ezen problémák szakmai szintéren történő kezelésére, megoldására, javaslatot készítenek a kollegák, szakemberek (nevelő, pszichológus, igazgató, gyermek- és ifjúságvédelmi támogató, pedagógiai asszisztens, ha kell bevonnak más szakembereket is és az iskolát is) rendszeresen tartott szakmai TEAM-eken.

Fontos, hogy az itt töltött időben a gyerekek hátrányai rendeződjenek, megismerjék és éljenek a művelődési, ismeretszerzési lehetőségekkel, melyet családjuk, környezetük nem tud biztosítani.

Gyermekjóléti szolgálatokkal rendszeres kapcsolatot tartva közösen kell továbbra is dolgozni azon, hogy a gyerekek fejlődését, életútját negatívan befolyásoló tényezők fokozatosan rendeződjenek. Folyamatos jelzéssel élve a kompetens gyermekjóléti szolgálatok, iskolák, szülők és a kollégium felé oda-vissza mindkét irányba egyaránt.

Az intézmény sajátosságából adódóan a gyermekvédelemnek kiemelt szerepe van. A terület felelősei, és konkrét segítők ezen a területen: a gyermek és ifjúsági támogató, a pszichológus, valamint az igazgató és igazgató helyettes minden gyermek és család számára elérhető.

A kollégium másik igen lényeges alapfeladata a **prevenció**, vagyis megelőzni tanulóink testi-lelki károsodását. Bár ez a két szakasz nehezen választható el egymástól, mégis a megelőzést tekintjük a fontosabb feladatnak, hiszen időben beavatkozva a nevelés folyamatába, védelmet tudunk nyújtani a negatív hatások ellen.

Nagyon fontos feladat kollégiumunkban, hogy a gyereket nem mint különálló személyt vizsgáljuk, segítjük, hanem a családdal együtt mint közös egységet, hiszen hétvégén ide megy haza a gyerek, és ha szakmánk és emberségünk fontos és igényes akkor nem lehet mindegy, hogy milyen környezetbe engedjük haza a gyereket.

Komoly sikereket mondhatunk magunkénak a családgondozás területén. Mind szociális, mind pszichés megsegítés területén tudunk segíteni az itt nevelkedő gyerekek családjainak. A segítségi irányok szerteágazóak, és ahány eset annyiféle eltérés jelentkezik a segítség milyenségében. Ennek a felelőse a gyermek- és ifjúságvédelmi támogató, aki az igazgatóval és az igazgató helyettessel együtt szoros kapcsolatot tart a gyermekjóléti szolgálatokkal, gyámhatóságokkal, karitatív szervezetekkel, stb. Vagyis kiterjedt széles körű kapcsolat alakult ki a korábbi gyermekvédelmi létünkéből adódóan.

2.9. A kollégium, mint a közösségi élet

DIÖ- (Diákönkormányzat)

Az éves programunkat készítve - immár hagyományosan - minden tanévben készítünk szabadidős tervet, amelyben rengeteg visszatérő programunk van. Ezeket a programokat, amik a kollégiumban már hagyományoknak és a legsikeresebbeknek is mondhatók - a gyerekekkel és a DIÖ-vel egyeztetve döntjük el. Nagyon fontosak még azok a heti csoportbeszélgetésekkel egybekötött mesék, játékok, amelyek segítik az új gyerekek beilleszkedését és a régieknek is élményszerűek.

Fontosak a közös filmvetítések, ahol mindenki jelen van (kakaós, pizsamás összejövetelek) és a közös élmény megélése, mint cél teljesül. Lényegesnek tartom az identitás miatt a „mi tapolcsányisok” (az un. „mi” tudat alakítása) közösségi formálást. Ebben természetesen a gyerekek életkora is segít, hiszen az általános iskolai korosztályú gyerekek nagyon lelkesíthetőek, mozgathatóak, kaphatóak közösségi feladatokra, programok segítőként és résztvevőjeként is.

2.10. A kollégium külső kapcsolatai:

- a fenntartó és üzemeltető Közép-Budai Tankerületi Központtal,
- a Közép-Budai Tankerület intézményeivel,
- a kollégiumban elhelyezett tanulók iskoláival,
- a tanulóink területileg illetékes család- és gyermekjóléti szolgálataival,
- Budapest Főváros II. Kerületi Önkormányzatával,
- a gyermekek egészségügyi ellátását biztosító egészségügyi szolgáltatókkal,
- a területileg illetékes rendvédelmi szervvel,
- a pedagógiai szakszolgálattal,
- szakértői bizottságokkal
- a Mosolykastély Alapítvánnyal
- a Snétberger Központtal,
- a Gondolkodás Öröme Alapítvánnyal
- a Belügyminisztériummal,
- az Oktatási Hivatallal,
- Kapcsolat a tanulók iskoláival

Az előző tanévben végzett diákjaink már hagyományosan beszámolnak – általában az októberi hónapban - új iskolájukról, kollégiumukról az itt élő gyerekeknek.

A szülőkkel rendszeres kapcsolatot tart a gyermek és ifjúságvédelmi támogatónk.

2.11. Az intézményi minőségfejlesztésről

2.11.1. A kollégium belső és külső méréseivel kapcsolatos program feladatai

- A belső továbbképzéseinket folyamatosan szervezzük.
- A befogadó iskolákkal az együttműködés kereteit és formáit tágítani kívánjuk.
- Újabb együttműködési lehetőségeket és formákat keresünk, illetve felújításra kerülnek a régebbi kapcsolataink is (Tanulóink területi illetékessége szerinti gyermekjóléti, családsegítő szolgálataival, valamint a gyámügyi hivatalaival).
- Szakmai kapcsolatok keresése illetve párbeszéd kezdeményezése, közös szakmai továbbképzések elindítása új hasonló problémákkal küzdő testvérintézményekkel.

A 2024/2025 tanévben elindult Teljesítmény Értékelő Rendszer (TÉR).

2.11.2. A belső és külső mérésekkel kapcsolatos célkitűzéseink 2024/2025 tanévtől

- A TÉR megfelelő és sikeres adaptálása intézményünkre
- A Tapolcsányi IPR tudatossá tétele, adekvát és következetes dokumentációjának bevezetése
- Az intézmény működésének közelítése a dokumentumokban foglaltaknak megfelelően, az újonnan felvetődő kérdések és témák beépítése a szabályzatokba. A folyamatos frissítés biztosítása.
- Önellenőrzés és értékelés folyamatos jelenléte a munkánk során

A jelenlegi identitásunkból, szakmai meghatározottságunkból adódóan a jövőben a tanulmányi eredmények eredményesebbé tételén, és a kollégiumi nevelés országos alapprogramja által felsorolt kompetenciák fejlesztése irányába kívánjuk továbbfejleszteni a minőségirányítási munkát.

2.11.3. Az online nevelés-oktatás kollégiumi szintere:

A szakmai elvárásként megjelenő digitális, vagy hibrid oktatásra történő átállást, kollégiumunk biztosítja tanulói számára. Pedagógus támogatása és felügyelete mellett, megfelelő ITK eszközök használatával támogatjuk a digitális oktatás lehetőségét, hogy minden tanulónk maradéktalanul teljesíteni tudja tankötelezettségét, iskolája felé.

2.12. Összegzés

Mind tartalmilag mind emberileg az eddigi időszak tényleges megújulást hozott intézményünk életébe. Az itt dolgozók megújult, gyerekcentrikus, szerető és elfogadó attitűdökkel teszik igazán értékessé a gyerekek mindennapjait. Nagyon fontos szempont volt a megfelelő értékrend kialakítása a kollégiumban.

A felnőttek értékrendje igen jó és stabil. A nevelő igazából a teljes személyiségével nevel. Ezért fontos a nevelő és az itt dolgozók személyisége értékrendje, attitűdje. Nevelőtestületünk olyan emberekből áll, akik gyerekszeretettel és értékrendjükkel is „példaképekké válhatnak” az itt felnövő gyerekek szemében, beépítve személyiségükbe illetve értékrendjükbe mindazt, ami értékes, és ami majd hosszútávon teszi élhetővé, vihetővé az életet számukra.

3. A kollégium tervezett fejlesztési terve

3.1. A kollégiumi nevelés alapvető elvei, céljai:

A kollégiumi nevelés országos programja alapján a kollégium feladata biztosítani a megfelelő lakhatási és tanulási feltételeket azon tanulók számára, akiknek lakóhelyén nincs az elvárásaiknak, igényeiknek megfelelő lehetőség a tanuláshoz, illetve akik számára a család nem tudja biztosítani a tanuláshoz szükséges feltételeket.

Vízióink szerint a kollégium az igazi helye annak ahol megteremtődnek a feltételek azon gyermekek számára, akiknek szülei életkörülményeik és szociális helyzetük miatt nem tudják biztosítani a tanuláshoz, művelődéshez, ellátásukhoz, nevelésükhöz szükséges feltételeket.

Olyan kollégiumot szeretnénk:

- ahova „hazamegy” a gyerek iskola után
- ahol befogadják, elfogadják, és biztonságot nyújtanak neki
- amely követel, de tudja értékelni az egyéni teljesítményt,
- ahol a felnőttek következetessége szeretettel párosul
- ahol a közösség igyekszik többletlehetőséget nyújtani az ismeretek gyarapításához
- a kollégiumunk olyan „érdekes ház”, mely tele van tudás-képességfejlesztési alkalmakkal, kapcsolatteremtési, kapcsolatépítési lehetőségekkel.

Ennek érdekében intézményünk alapvető törekvése:

- Megteremteni a megfelelő feltételeket azon gyerekek számára, akiknek szülei életkörülményei és szociális helyzete miatt nem tudják biztosítani a tanuláshoz, a művelődéshez, ellátásukhoz, nevelésükhöz szükséges feltételeket.
- Biztos háttérrel nyújtani az eredményes tanuláshoz, a mindennapi felkészüléshez.
- Programot alkotni a hátránnyal induló és az átlaghoz képest több adottsággal rendelkező, tehetséges fiatalok számára egyaránt.
- Tevékenysége során megteremteni a feltételeket az iskolai tanulmányok sikeres folytatásához, kiegészíteni a családi és iskolai oktatást, nevelést, biztonságot, érzelmi védettséget nyújtani.
- Elősegíteni a társadalmi szerepek tanulását, a közösségi együttélés, az önkormányzó képesség, a döntés és felelősség, a konfliktuskezelés demokratikus technikáinak megismerését, ezáltal hatékony támogatást nyújtani a sikeres társadalmi beilleszkedéshez.
- Erősíteni a minőségi tudáshoz való hozzáférést.

Fontos szerepe van még a gyerek életében:

- Az esélyteremtés és az esélyegyenlőség megteremtésében (A hátrányos, nem egyszer veszélyeztetett (védelembe vett) családokban élő gyerekek esélyegyenlőségének javítása, különös tekintettel a családgondozásra, családi kapcsolatok még intenzívebb ápolására), segíti a társadalmi integrációt, segíti a tanuláshoz szükséges kompetenciák erősítését, a tehetség kibontakoztatását.

Alapvető nevelési elveink

- Az alkotmányban szereplő emberi és szabadságjogok, a tanulókat és szüleiket megillető jogok érvényesítése.
- Demokratikus, humanista, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása.
- A diákok motiválása, a szükséges feltételek megteremtése az iskolai tanulmányok folytatásához.
- A nemzeti, etnikai, kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása és fejlesztése.
- Minden diák számára lehetőség biztosítása tehetsége kibontakoztatására, önképzésre, továbbtanulásra.
- Hatékony együttműködés kialakítása az iskolákkal, civil szervezetekkel, külső intézményekkel.
- Tanári példamutatás az értékrend, szakmai tudás, etnikai megkülönböztetés elítélése, eredményes konfliktus megelőzés és konfliktuskezelés, műveltség terén.
- Szociális érzékenységű, közösségi emberré formálás.
- Viselkedés és kommunikációs kultúra kialakítása.
- Oldott légkör, partneri viszony kialakítása az oktató-nevelő munkában.
- Pályaorientáció segítése.
- A tolerancia értékeinek közvetítése, egyéni törődés, kapcsolat kialakítása neveltjeinkkel.
- Anyanyelvi nevelés, környezettudatos magatartás kialakítása, társadalmi beilleszkedés segítése, egészséges életmódra való biztatás.
- Az önismeret elősegítése, a másik ember tisztelete, felelősségteljes magatartás kialakítása.
- A művészeti és információs kultúra fejlesztése (saját ízlés, önálló véleményalkotás képességének kialakítása, ismerkedés népi kultúránkkal).
- Közösségi, női illetve férfi identitás fejlesztése.
- Személyes higiénia feltételeinek megteremtése, az egészségkárosító tényezők megismertetése, egészséget károsító szenvedélybetegségek kialakulásának megelőzése.

A kollégiumi élet szervezésének pedagógiai elvei

- Alapvető erkölcsi normák betartása és betartatása.
- Egyéni és életkori sajátosságok figyelembe vétele.
- Tehetséges tanulók kiválasztása és fejlesztése, tehetséggondozás.
- A tanulók öntevékenységének, önszervező képességének fejlesztése.
- Demokratizmus, humanizmus, nemzeti és európai nevelési elvek alkalmazása.
- A tanulók kreativitásának, aktivitásának fejlesztése.
- Az integrált nevelés megvalósítása.
- A szülőkkel, iskolákkal, társadalmi szervezetekkel való konstruktív együttműködés.
- Minőségi környezet kialakítása, szociális, érzelmi, lakhatási biztonság nyújtása, széleskörű szabadidős tevékenységkínálat biztosítása.
- A nemzeti hagyományok, illetve az etnikai kisebbségi azonosságtudat tiszteletben tartása, fejlesztése.
- A nevelési folyamatban résztvevők által elfogadott követelményrendszer alkalmazása a rendszeresség és következetesség elve alapján.

3.2. A pedagógiai tevékenység szerkezete

A Kollégiumi nevelés országos alapprogramja kimondja, hogy a kollégium a belső életének szervezése során biztosítja a gyermekek optimális testi-lelki fejlődésének feltételeit, figyelembe véve a speciális tanulói, szülői és iskolai igényeket, valamint az intézményi szokásokat is. A tanulók napi életének kereteit úgy szervezi, hogy az egyes tevékenységek belső arányai a tanulók egyéni és életkori sajátosságaihoz igazodjanak. A belső szabályozás kiemelt eszköze a pedagógiai ösztönző rendszer működtetése.

A Kollégiumunkban ezt a kötelező, illetve kötelezően választható foglalkozások keretében szervezzük, biztosítjuk. Ezek a foglalkozások töltik meg, teszik a kollégiumot igazán színes, változatos, kreatív helyé.

A kollégiumi foglalkozásaink célja továbbá a kollégista személyiségének, etikai érzékének, identitástudatának, önbizalmának, felelősségvállalásának, közösségi tudatának fejlesztése. A kollégium segíti a tanulókat a foglalkozási tervekben meghatározott ismeretek elsajátításában, biztosítja a képességek fejlődéséhez szükséges tevékenységformákat. A kompetenciák fejlődését pedig úgy fejlesztjük, hogy a tematikus csoportfoglalkozások során olyan tevékenységet szervezünk, amely által a diákok ismeretei bővülnek, képességeik gyarapodnak, attitűdjeik pozitív irányba változnak. Fontos megemlítenünk azokat a külsős megmérettetéseket, versenyeket, rendezvényeket, melyek amellet, hogy diákjaink képességeit, ismereteit hivatottak a versenyszellem segítségével erősíteni, a külső megmérettetés által objektív visszacsatolást nyújtanak minden résztvevő számára egy-egy területen elsajátított ismereteit illetően. Tapasztalataink szerint az ezeken való részvétel nagyban segíti a diákjaink pályaorientációját is.

3.2.1. Hátránykompenzáció, képességkibontakoztatás, integrációs felkészítés

A **felzárkóztatás** kollégiumunkban kiemelt feladat.

Minden évben igen sok olyan diák érkezik, aki már többszöri tanulási kudarcot élt meg. Ők mindannyian hátrányos helyzetű, vagy szakértői véleménnyel, BNO kóddal rendelkező, SNI-s tanulók. E tanulók komplex felzárkóztatása igen összetett feladat. Nem csupán a tanulmányi lemaradások felzárkóztatásáról van szó, hanem az otthonról hozott gondoskodásban, biztonságban mutatkozó hiányok miatt kialakult lemaradások pótlásáról, szocializációban, neveletésben mutatkozó hiányokról, kulturális és belső motivációs szinten egyaránt. Ez nemcsak ismerethiányt jelent, hanem esetenként a tananyag befogadásának, a szövegértésnek a korlátait is. Mindezeket a hiátusokat kompenzálják a Tapolcsányi IPR-ben kidolgozott módszerek. *(lásd a Tapolcsányi IPR mellékletben)*

A hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját a kollégiumi internátusi és externátusi ellátásban célozzuk meg. A bentlakásos tanulók esetében a teljes iskolai integráció támogatása, az externátusi ellátást igénybe vevők számára pedig képességkibontakoztatás és fejlesztés a cél. Tágabb értelemben pedig a gyermekek saját családjába történő reintegráció, ami a mi fogalmi rendszerünkbe a hazagondozást jelenti. Ennek a folyamatnak három alapvető pillére:

- *a Komplex mese- és művészetterápia* , a Tapolcsányi IPR-ben előírt követelmények és felszerelések alkalmazásával,
- *a Gézengúz program* – ami az „Arizona program” intézményünkre adaptált változata
- valamint az ezekre épülő új *fejlesztő program*.

(mindháromról lásd részletesen a Tapolcsányi IPR mellékletben)

A tehetséggondozás: nagyon nagy szerepe van a tehetség felismerésében intézményünk szakköri rendszerének, valamint az iskolák külső jelzőrendszerének. Nagy hangsúlyt fektetünk a tehetséges tanulók menedzselésére, pártfogására. Szeretnénk minden gyerek esetében megtalálni azt a területet, amelyben tehetségigéretű. Kulcsszó a sikerélmény közös megélése, mert hisszük és valljuk, hogy a gyerekekkel együtt kell csinálni mindent és így tud majd kinyílni, nyitottá válni és így válik élménnyé számára a mi pedagógiánk. Az élménypedagógiai módszertant érvényesítve tudjuk és látjuk a gyerekekben rejlő lehetőségeket. Így kapnak biztatást és erőt, pedagógiai támogatást ahhoz, hogy valamiben igazán kiválóak lehessenek, legyenek. A tehetséggondozás továbbá szintén hangsúlyosan megjelenik a Tapolcsányi IPR *Komplex mese- és művészetterápia – képességkibontakoztatás* fejezetében. *(lásd Tapolcsányi IPR melléklet)*

3.2.2. A tanulókról való gondoskodás, személyes törődés

Igen fontos számunkra ez a lehetőség, hiszen a személyes törődés, a róluk való gondoskodás a kulcs minden egyes gyerekhez. Természetesen minden csoportnevelő él ezzel a lehetőséggel.

Azon kívül speciális egyéni foglalkozásokat is tudunk biztosítani a pszichológus közreműködésével, valamint fontos része ennek a rendkívül érzékeny munkának gyermek- és ifjúságvédelmi gondoskodás.

3.2.3. A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások

A kollégium életében kulcsfontosságúak a szabadidős foglalkozások. Tudjuk, hogy minden ilyen jellegű foglalkozás pozitívan kihat az alapképességekre, ezért nagyon fontos szerepet kap a felzárkóztatásban, tanulási lemaradásban illetve ezek kezelésében. Ennek érdekében szervezünk kreatív, szabadidős foglalkozásokat, szakköröket, rendezvényeket, a kollégisták bevonásával, az életkori sajátosságaik figyelembevételével.

Mindezek finanszírozásához a fenntartó hozzájárulása szükséges. A szabadidős programok és szakkörök segítségével csökkenek a devianciák, és a tanulási kedv is javul.

Ezek a szakkörök és szabadidős programok a következők:

1. Könyvtári foglalkozás (kéthetente 2 órában)

Témája: Éves programban tervezett megemlékezésekhez, ünnepélyekhez, jeles napokhoz kötöten műsorok készítése, előadóestek szervezése.

2. Dob és egyéb ütőhangszerek tanulása (hetente 4 órában)

Témája: A ritmus iránt érdeklődő gyerekek számára a dobfelszerelésen és egyéb ütőhangszereken (konga, tumba, bongó stb.) való játék tanulása, a közös zenélés élményének, a ritmus felszabadító erejének megélése, feszültségoldás.

3. Kézműves, rajz és népi játékok foglalkozása (hetente 2 órában)

Témája: Régi, feledett gyermekjátékok készítése, népi mesterségekkel való megismerkedés, nemezelés, szövés. Különböző kézműves technikák alkalmazása (dekupázs, üvegfestés, papírmerítés).

4. Korcsolya (a téli időszakban) heti 2 órában
5. Fazekas és tűzzománc, illetve kerámia-foglalkozások (heti 2 órában)
6. Labdajátékok (heti 2x2 óra)
7. Szabadidős futás, kocogás a szigeten (időjárástól függően, alkalmanként)
8. Média-újságíró szakkör (heti: 1x1,5 óra)
9. Sütő-főző szakkör (heti 1 órában)
10. Média – Tapi rádió (heti 1 órában)

A nyári táborok szerepe, jelentősége:

Minden évben tervezünk kollégiumi nyári táborokat, melyek finanszírozását a Mosokastély Alapítvány és a Gondolkodás öröme Alapítvány segítségével tervezünk megvalósítani.

Nyári táborainak gyerekekre gyakorolt hatását figyelembe véve mindenképpen szükséges és fontos szakmai feladata a kollégiumunknak az eddigi szakmai tartalommal és értékek mentén megvalósuló nyári kollégiumi tábor szervezése lebonyolítása minden évben.

Fő szempontunk, hogy minden gyerek eljuthasson legalább egyszer a nyár során az általunk szervezett és lebonyolított táborok egyikébe. Ugyancsak a szabadidő hasznos eltöltését segíti a jól felszerelt könyvtár hozzáférhetősége. Minden évben igyekszünk színház- és múzeumélményben is részesíteni diákjainkat, a művészeti nevelésben ez a legnépszerűbb és legélményszerűbb kompetenciafejlesztő forma.

A sportolás szerepe, jelentősége:

A tanulási folyamatot leginkább támogató, ellensúlyozó szabadidős tevékenység a kollégiumi nevelésben a sporttevékenység. Amint azt a helyzetfeltárásban is említettük, kollégiumunk sajnálatos módon nem rendelkezik sportlétesítménnyel, ám egy kis kondicionáló teremmel igen, és egy aránylag nagy udvarral ahol folyamatos a játék szünetekben.

3.2.4. Gyermek- és ifjúságvédelem

Mivel intézményünk több évtizeden át a gyermekvédelemhez tartozott, ezért nagyon fontos számunkra ez a speciális és jelentős tevékenységi terület.

A törvényi háttér előírásai alapján pedagógiai programunknak tartalmaznia kell a gyermek- és ifjúságvédelemmel kapcsolatos legfontosabb feladatokat, amelyek intézményünkben a következők:

Minden tanuló, aki hozzánk kerül, gyermekjóléti ajánlással kerül ide.

Amikor már itt van a gyermek és beiratkozott, igyekszünk felderíteni a gyermekek és tanulók fejlődését veszélyeztető okokat, családi háttérrel, a korábbi intézményi háttérrel, és pedagógiai eszközökkel törekedni a káros hatások megelőzésére, illetve ellensúlyozására.

Szükség esetén a tanuló érdekében intézkedést szükséges kezdeményezni. Ezt a munkát elsődlegesen a kollégium szakképzett kollégája (a gyermek- és ifjúságvédelmi támogató), illetve a gyermekjóléti szolgálat, nevelési tanácsadó, a helyi jegyzők, a közoktatási intézmények, családsegítő központ, védőnői szolgálat segítik. Szükség esetén a folyamatot segíti még a pszichológus is.

Állandó és kiemelt feladat a kapcsolattartás az iskolákkal, a gyermekvédelmi jelzőrendszer tagjaival. Rendszeres kapcsolatot kívánunk fenntartani a gyermekvédelmi szempontból hátrányos helyzetű tanulóink szüleivel.

3.2.5. Diákönkormányzati munka. A közösségi élet fejlesztése. Hagyományápolás. A kollégium egyéni arculata.

A DIÖ felépítése:

Az egyes csoportok szeptemberben csoportonként egy-egy diákönkormányzati képviselőt választanak maguk közül.

Az így megválasztott DIÖ (diák önkormányzati) képviselők maguk közül DIÖ-elnöknek növendékeket jelölnek, a jelöltek közül pedig a kollégium növendékei titkos szavazással választják ki az elnök személyét. A DIÖ jutalmaz, kollégiumi napokat szervez, érdeket képvisel (fegyelmi tárgyalásoknál mindig jelen van). A DIÖ javasolja jelöltjeit a minden év végén kiosztott Tapolcsányi díjra. A DIÖ gyűlések ideje a kollégiumban: minden hónap első hétfője.

A kollégiumunkban a DIÖ programok beépültek, illetve egybeforrtak a kollégium éves szabadidős tervével. A kollégiumunknak biztosítani kell, hogy választott tisztségviselői révén a diákok részt vehessenek a tanulóközösségek mindennapi életével kapcsolatos célok kijelölésében, a feladatok végrehajtásában, valamint az elért eredmények értékelésében. Lehetővé kell tenni, hogy a diákönkormányzat tagjai és vezetői megismerjék – és a mindennapi gyakorlatban váljanak képessé felelősen alkalmazni - a demokratikus érdekérvényesítés, problémamegoldás és konfliktuskezelés technikáit, módszereit.

Az önkormányzati munkát felelős pedagógus segíti, akinek a szerepe:

- összekötő a diákság, a diákönkormányzat és a tantestület között,
- segíti, támogatja, ösztönzi, időnként ellenőrzi a diákönkormányzat tevékenységét,
- tapasztalataival segíti, sugalmazza a szabadidős szervezéseket, türelmes, megértő viselkedéssel kezeli a szélsőséges megnyilvánulásokat,
- vállalja, hogy tantestületi vitákban, megbeszéléseken a diákok érdekeit képviseli, mellettük érvel, természetesen a lehetséges kereteken belül,
- a diákönkormányzatot segítő tanárnak rendelkeznie kell olyan jogi ismeretekkel, amelyek tartalmazzák az ifjúsággal kapcsolatos jogokat, a diákjogi chartában megfogalmazottakat, a Nemzeti köznevelési Törvényben meghatározott tanulói jogokat, a napirend, a házirend, a Szervezeti és Működési Szabályzat tanulókra vonatkozó meghatározásait.

3.2.6. Kapcsolatrendszer

A nevelőmunka hatékonyságának alapja a partnerközpontú nevelési attitűd. Hisszük azt, hogy a munka eredményét nagyban befolyásolja az, hogy milyen kapcsolatot sikerül kialakítani a diákjainkkal, szüleikkel és az iskolákkal, ahonnan a gyerekek hozzánk érkeznek. Ezért ez mindenképpen kiemelt fejlesztési területként kezelendő.

Fejlesztendő szempontok:

- a kollégisták visszajelzéseinek, visszacsatolási lehetőségeinek gyakoriságát, illetve rendszerességét kell fejleszteni,
- tanári jelzések a csoportfoglalkozáson tapasztalt tanulói jelzésekről, észrevételekről,
- továbbra is folyamatos konzultáció az iskolával, illetve a szaktanárokkal, tanítókkal, osztályfőnökökkel,
- intézményi nyílt napok megszervezése,
- továbbra is évente szülői elégedettségi felméréseket készítünk, és évi 2 alkalommal szülői értekezletet tartunk

4. A tanulók fejlesztésének terve

A kibontakoztatást és integrációt biztosító háttérprogramokra építve a cél konkrét megvalósulását a *Fejlesztő program* bevezetésével kívánjuk biztosítani.

A kollégiumi ellátás során a változatos didaktikai módszerekre és módszercsoportok (kommunikatív oktatási stílus, felfedező tanulás, kutató munka, kooperatív tanulás, problémaközpontú oktatás) alkalmazására törekszünk, hogy a fejlesztésre szoruló gyerekek képességeit és készségeit a lehető leghatékonyabban tudjuk kihasználni, ismerős, vonzó fizikai környezetben és az ismerős csoporttársak jelenlétében. Az élménypedagógiai irányzattal együtt, a játékos és kompetencia fejlesztő tanulási formákra koncentrálnunk, részben alkalmazva az információs műveltséghez szükséges digitális eszközöket is.

A program során a 8 darab EU-s kulcskompetenciához és a kollégium lakóihoz igazodva négy fejlesztési területet határoztunk meg, amelyek mind az általános- mind a középiskolás korosztály tanulását és a munkaerőpiacon is elvárt primer szükségletek kialakulását segítik, fejlesztik.

(Részletesen lásd a Tapolcsányi IPR mellékletben)

A kollégiumi foglalkozások szervezésében alapvető követelmény, hogy a programok tervezésében a gyerekek aktívan vegyenek részt.

A kollégiumban négy csoport működik. A csoportok elhelyezése lehetővé teszi, hogy egymást nem zavarva szervezhessék életüket.

Minden csoporthoz tartozik két lakószoba, fürdőszoba, és előtér. Ezen kívül rendelkezésre állnak olyan helyiségek, ahol a közös programokat, a szakköri foglalkozásokat bonyolíthatják.

Mindkét szinten társalgó előtérrel 42+21 m². Ebédlő 80 m², könyvtár 32 m², tornaszoba 32 m², számítógép-, és szakköri helyiség 14 -14 m², zeneszoba 14 nm

A kollégiumi program megvalósításához minden olyan helyiséggel, berendezéssel, felszereléssel rendelkezünk, mely lehetővé teszi a foglalkozások szervezését a felzárkóztatást és a tehetség gondozást.

A kötelezően választott, és szabadon választható foglalkozások tervezése, szervezése elsődlegesen a csoport szinten történik. Ezen felül különböző témákra bontottan szerveződnek foglalkozások házon belül, és házon kívül is (könyvtár, múzeum, színház, sportkör). Kollégiumunkban a kötelezően biztosítandó foglalkozások óraszámai a következőképpen alakulnak:

a) Felkészítő foglalkozások köre

- a tanulásra fordított idő kötelezően 8 óra/hét, a felső tagozatos és a középiskolás tanulók, 4 óra/hét az alsó tagozatos tanulók számára, amely nevelői elbírálás alapján, szükség esetén növelhető.
- egyéb felkészítő foglalkozás 1 óra/hét (tehetséggondozás, tanári segítség a tanulási folyamatban, korrepetálások),
- csoportfoglalkozás 1 óra/hét (60 %-a tematikus, a többi általános, kollégiumi élettel kapcsolatos).

b) speciális ismereteket adó foglalkozások

- Szabadidős foglalkozások, amelyek a szabadidő helyes eltöltését hivatottak segíteni (meghirdetése június és szeptember, indítása október első hete)
- A szabadidő eltöltését szolgáló foglalkozások: a kollégium által biztosított 2 óra/hét.
- A lehetőségekből szabadon választható, de választani kötelező. (Részletesebben: 3.2.3. pont alatt).

c) Kötelező csoportfoglalkozások (és az azokon bevezetendő témakörök)

TÉMAKÖR	1-8. évfolyam	9. évfolyam, 9./Ny. évfolyam, 9./Kny. évfolyam, 9./Ny. évfolyam	10. évfolyam	11. évfolyam	12. évfolyam
A tanulás tanítása	4	3	2	2	2
Az erkölcsi nevelés	2	2	2	2	1
Nemzeti öntudat, hazafias nevelés	2	2	2	2	1
Állampolgárságra, demokráciára nevelés	1	2	2	2	1
Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése	1	1	1	1	1
A családi életre nevelés	1	1	2	2	3
Testi és lelki egészségre nevelés	2	2	2	2	2
Felelősségvállalás másokért, önkéntesség	2	2	2	2	1
Fenntarthatóság, környezettudatosság	2	2	2	2	2
Pályaorientáció	2	2	2	2	2
Gazdasági és pénzügyi nevelés	2	2	2	2	3
Médiatudatosságra nevelés	1	1	1	1	1
Σ	22 óra	22 óra	22 óra	22 óra	20 óra

Forrás: Kollégiumi nevelés országos alapprogramja - 59/2013. (VIII. 9.) EMMI rendelet

A kollégiumban évi 37 nevelési héttel (a 12. évfolyamon 33 nevelési héttel), ezen belül minden héten egy kötelező csoportfoglalkozással kell számolni. Az óraszámok minden csoportban lehetővé teszik, hogy a kollégiumok a tematikus csoportfoglalkozásokat - részben vagy egészben – a csoportvezetői foglalkozások keretében, vagy a felkészítő foglalkozások terhére szervezzék meg. A további idő a csoport és a kollégium, valamint a csoport tagjainak ügyeivel, szervezéssel, közösségi feladatok megszervezésével telik.

4.1. A tanulás tanítása

A NAT a tételes tudás átadása mellett a **kompetenciaalapú** fejlesztésre helyezi a hangsúlyt. A „kulcskompetencia” fogalma az oktatás és nevelés európai szintű fejlesztésben, az EU tagországok számára készült előterjesztésben jelent meg: megállapodás alapján az alapkészségek elnevezést helyettesíti. A Nemzeti alaptanterv kilenc kulcskompetenciát definiál. Kulcskompetenciák azok a kompetenciák, amelyekre mindenkinek szüksége van a személyes boldogulásához, a fejlődéséhez, az aktív állampolgári léthez, a társadalmi beilleszkedéshez és a munkához. A kompetencia alapvetően értelmi (kognitív) alapú tulajdonság, de fontos szerepet játszanak benne az emocionális tényezők és a motivációs elemek. Lényegi mozzanata az önállóság. Mindezekből következik, hogy a kompetencia fejlődésében a nevelésnek jelentős szerepe van. Valaki kompetens, ha megfelelő képességekkel rendelkezik, és megfelelően motivált.

A kompetencia a képességen, a tudáson, a kvalifikáción túl a konkrét személyiség önszervező képessége, amelynek birtokában a környezetre hatást tud gyakorolni az egyén, melynek eredményeképpen megfelelő teljesítmény születik. A kompetenciafejlesztést a középpontba helyező foglalkozás ismeretközvetítő, képességfejlesztő, egyben motiváló és orientáló: a tanuló attitűdjét mozdítja pozitív irányba.

Fejlesztési követelmények 1-8. évfolyam (időkeret: 4 óra):

- a megismerés igényének fejlesztése
- a műveltségi szint emelése, a tudásgyarapítás
- az önálló ismeretszerzésre való képesség
- a begyűjtött információk rögzítésére, rendszerezésére, értelmezésére és elemzésére irányuló képesség fejlesztése
- a döntésképeség fejlesztése (pl. fontos és kevésbé fontos információk szétválasztása)
- a szóbeli és írásbeli szövegalkotás képessége
- a könyvtári szolgáltatások iránti igény felkeltése
- a kritikai érzék fejlesztése
- a megfelelő forrás (szakkönyv, folyóirat, videó, internet stb.) kiválasztásának képessége
- az önálló és csoportos alkotómunkára való ösztönzés
- az együttműködési készség fejlesztése

Fejlesztési követelmények 9-14. évfolyam (időkeret: 9. évfolyam 3 óra, 10-14 évfolyam 2 óra):

- Hatékony tanulási technikák elsajátítása és alkalmazása
- A számára legalkalmasabb módszerek kiválasztásának képessége
- A megszerzett ismeretek, információk közötti szelektálás
- Alkalmazza a tanulást segítő hagyományos és modern eszközöket, használja a könyvtárat
- A megszerzett ismeretek elemzése, értelmezése, rendszerezése

A foglalkozások tervezése írásban történik a következő módon:

- a témakörön belül a tartalom („tananyag”) meghatározása
- a fejlesztési célok meghatározása
- a fogalmak felsorolása
- az eljárások, munkaformák, módszerek (tanár/diák) megtervezése
- az alkalmazott (felhasznált) eszközök megnevezése
- az elvárt teljesítmény, végeredmény, produktum leírása.

A kollégium feladata a tanulók kiemelkedő képességeinek (tehetségterületek) felismerése, kibontakoztatásuk segítése. Kollégiumunk biztosítja az iskolai tanulmányok eredményes folytatásához szükséges feltételeket és annak lehetőségét, hogy valamennyi tanulónk eredményesen végezhesse tanulmányait, segítséget kapjon problémáinak megoldásában. Segítjük a felkészülést, támogatjuk a tanulásban elmaradt (lassú, tanulási zavarral küzdő, alul teljesítő, hátrányos helyzetű, nehezen nevelhető stb.) gyermekek felkészülését, gondot fordítunk arra, hogy az ismeretek elsajátítása során a tanulás belső igényességgel is párosuljon.

Alapvető a tanulás rendszeres és folyamatos igényének kialakítása, a tanulói motiváció (kíváncsiság, érdeklődés) fejlesztése, a saját tanulási tevékenység ellenőrzése, értékelése, az önművelés igényének kialakítása. Kollégiumunkban mindezt az életkori sajátosságok, a kognitív fejlődés figyelembevételével valósítjuk meg

A tanulók tanulási tevékenységének tudatos formálása meghatározó pedagógiai feladat:

- alapvető a tanuló tanuláshoz való viszonya
- lényeges a tanulási szokások kialakítása a tanuló személyiségének megfelelő formálása
- a hatékony tanulási módszerek használatának szokássá, automatikus cselekvéssé válása.
- az eredményes tanulás módszereinek, technikáinak fejlesztése

A tanulás eredményessége és hatékonysága nem csupán tanulás módszertani technikáinak ismeretétől függ; a tanulónak ismernie kell saját adottságait, képességeit. A tanulni tudás megtanítása fejlesztő munkánk legfontosabb pedagógiai célja. Célkitűzéseinkből következő kollégiumi nevelési tartalmak és tevékenységek egyaránt szolgálják az iskolai órákra való felkészülést, az iskolai tanulás hatékonyságának növelését, de az ismeretszerzést elősegítő beállítódások kialakítása távlatosan hatással lesz a tanulók egész felnőtt életére is, elősegíti pályaválasztásukat, helyzetállásukat a munka világában is.

- Ismerje meg - és előbb pedagógus segítségével, majd önállóan alkalmazza - a kollégiumi tanulás folyamatában használatos, az életkori sajátosságokhoz igazodó, egyénre, csoportra szabott, hatékony tanulási eljárásokat, módszereket.
- Tudja szervezni idejét, tevékenységeit.
- Alakuljon ki a megfelelő szövegértő olvasás, sajátítsa el az iskolai követelmények teljesítésére felkészítő tanulási technikákat.
- Legyen képes a tanultakról rövid tartalmi ismertetést készíteni, és erről szóban vagy írásban beszámolni.

A sajátos nevelési igényű (különleges bánásmódot igénylő) tanulók különböző csoportjaira megkülönböztetett figyelmet fordítunk.

A figyelem- vagy magatartásszabályozási zavarral küzdő tanulók esetében, a közösségbe való beilleszkedésük segítése mellett, hangsúlyos figyelmet fordítunk a tanulási problémák rendezésére annál is inkább, mert a tanulásban való sikeresség, vagy sikertelenség befolyásolja a magatartás, a viselkedés területét. A tanulás megtanítása, a tanulási képességek fejlesztése, tanulmányi munkájuk tervezésének segítése kollégiumunk fontos feladata. A tanulás tanítása tematikája sajátos nevelési igényű (különleges bánásmódot igénylő) tanulók számára

„A tanulás tanítása” című témakör elemei és tartalma	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
A tanulás tanítása	• Az egyéni tanulási mód, szokás elemzése • Hogyan tanuljak, ha kollégista vagyok? • Olvasni csak az tud, aki megérti, amit olvas • Megértés és emlékezet • A koncentrált figyelem feltétele: ismeret és gondolkodás • Emlékezet, mint összetett folyamat • Megértés és gondolkodás • A tanulási motívumok • Könyvtárhasználat • Olvasási ismeret • Az önművelés lehetőségei • Tanulási tanácsadás

4.2. Az erkölcsi nevelés

A kollégistáinknak segíteni kell abban, hogy megismerjék az alapvető normákat, választ kapjanak erkölcsi kérdéseikre, problémáikra, példát és segítséget konfliktusaik kezelésre, az egyént és közösséget érintő problémák feldolgozásában. A foglalkozások célja: felkészülés a mindennapi élet során megjelenő döntési helyzetekre, a közösségi erkölcsi értékek, a közösségi életet segítő magatartás elfogadására. Erkölcsi ismereteik, meggyőződésük és lelkiismeretük tükrében hozzanak ítéleteket, illetve döntéseket. A foglalkozások során segíteni kell a diákokat abban, hogy kialakuljon az összhang az egyén erkölcsi felelőssége és tudjon élni a lelkiismeret szabadságával.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret: 2 óra):

- Ismerje az erkölcs fogalmát és szerepét az emberi együttélésben.
- Legyen tisztában az erkölcsi felelősség fontosságával.
- Képes legyen az életkornak megfelelő erkölcsi választásokra

Fejlesztési követelmények (9-14. évfolyam, időkeret 9-11 2 óra, 12-14 1 óra):

- Lássza be az erkölcsi felelősség fontosságát.
- Gyakorlati és iskolai tapasztalatai, ismeretei révén ismerje fel a morális helytállás jelentőségét.
- Képes legyen megfelelő erkölcsi választásokra.

Fejlesztési célok:

- erkölcsi értékek elfogadása,
- eszmények, értékek, szabályok tudatosítása,
- normaismeret, fogalmak, normák megértése,
- erkölcsi magatartás formálása
- összefüggések belátása, mérlegelés, döntés képességeinek formálása,
- konstruktív életvezetésre felkészítés,
- mértéktartás, együttérzés, segítőkészség alakítása,
- pozitív jellemvonások erősítése,
- felkészülés a döntési helyzetekre,
- pontosság, udvariasság.

„Az erkölcsi nevelés” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
Erkölcsi érzék kifejlődése és szerepe	• Kiközösítés, kirekesztés. • Tolerancia, másság elfogadása. • Hűség és állhatatosság. • A „jó” és „rossz” közötti különbség. • A hitelesség, a megbízhatóság, a kiszámíthatóság, mint érték. • „Én”/”Te” relációk. • Önérvényesítés-együttműködés. • Barátság őrzése, ápolása. • Tanulni a hibákból. • A megbocsátás.
Felelősség- és kötelességtudat	• „Beteg”, „sérült”, „fogyatékos” emberekhez fűződő viszony. • Ha bajban lennék... • Családtag betegsége. • Szórakozás, a bulik világa. • Mit jelent a szabadság? • A bűnözés, a deviancia (törvény/erkölcs). Sikerek-kudarok.
A munka megbecsülése	• A munka becsülete, kötelesség, önérvényesítés. • A gazdasági rend és az egyén kapcsolata.
Mértéktartás, együttérzés, segítőkészség.	• Párkapcsolatok, barátság, szerelem, felelősségvállalás. • Családi válság. • Vágy, fantázia, érzelmek, erkölcs. • A mai család. • Szerepek, morális kérdések.

4.3. Nemzeti öntudat, hazafias nevelés

Fejlesztési követelmények (évfolyam: 1-8. időkeret: 2 óra):

- Ismerje nemzeti kultúránk értékeit, hagyományainkat.
- Váljon nyitottá más népek kultúrája iránt, ismerje meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek.
- Életkorának megfelelő szinten ismerje az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait.

Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam, időkeret 9-11 2 óra, 12-14 1 óra)

- Ismerje fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket.
- Tudatosuljon a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága.
- Ismerje országunk és a magyarság nemzeti szimbólumait.
- Ismerje a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit.
- Legyen kellő ismerete a település kultúrtörténetéről, hagyományairól.
- Ismerje meg az adott település kultúrtörténetét, hagyományait, jellegzetességeit.

Ezek a foglalkozások lehetőséget biztosítanak, hogy a diákok elsajátítsák azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését.

A NAT 2020 Ember és társadalom műveltségi terület által megfogalmazott követelményeknek is megfelelően, azokhoz kapcsolódva a diákok:

- ismerjék a jelentős történelmi személyiségeket,
- ismerjék a szűkebb és tágabb környezet történelmi és kulturális és vallási értékeit,
- ismerjék meg a történelmi múltat feldolgozók (történész, régész, nyelvész) munkájának alapelemeit. Ezt támogatja a múzeumok, közgyűjtemények látogatása, rendeltetésének, szerepének ismerete. A különféle dokumentumok és források feldolgozása a társadalmi és állampolgári normák elsajátítására is irányul,
- ismerkedjenek meg a történelmi múlt különböző forrásainak (szöveges, képi, audiovizuális) általános jellemzőivel, feldolgozási szempontjaival,
- ismerjék nemzeti kultúránk értékeit, hagyományainkat,
- váljanak nyitottá más népek kultúrája iránt, ismerjék meg, hogy Magyarországon milyen nemzetiségek élnek
- életkoruknak megfelelő szinten ismerjék az ország és a magyarság nemzeti szimbólumait
- ismerjék fel a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket

- tudatosuljon bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet fontossága
- váljanak nyitottá más népek kultúrája iránt
- ismerjék a magyar tudomány, kultúra és sport kiemelkedő személyiségeit
- legyen kellő ismeretük településeink, szűkebb és tágabb lakóhelyük kultúrtörténetéről, hagyományairól
- kiemelt szerepe van a problémaközpontú és elemző foglalkozásoknak is, amelyek segítenek a történelmi helyzetek megértésében, illetve a mában felmerülő problémák, jelenségek történeti gyökereinek megértésében
- a különféle jelenségek, különböző élethelyzetek egymástól elvonatkoztatott szemlélése, illetve annak belátása, hogy az ember (az emberi együttélés formái, intézményei) és minden, amit az ember alkot, időben létezik, múltja, jelene, jövője, okai, következményei vannak, amelyek változhatnak.

Az alapprogram meghatározza, hogy a kollégisták alkotófolyamat és befogadás során találkozzanak esztétikai értékekkel, legyenek képesek átélni a művészeti alkotások által közvetített érzelmeket, indulatokat, gondolatokat. Formálódjék a műalkotások megismerése által tárgy- és környezetkultúrájuk, fejlődjön véleményalkotó képességük. Ebben segíti kollégiumunk diákjait a szakemberek irányításával működő kézműves szakkör is, melyek ösztönözhetik a tanulókat a témakörhöz kapcsolódó személyes elképzeléseik kifejezésére.

Fontos alapelvünk, hogy a hazaszeretet olyan ösztönös emberi alaptulajdonság, amely minden emberben megvan. A nemzeti érzés, a magyar identitás, a hazaszeretet csak indirekt úton építhető, fejleszthető a diákok személyiségében. Eszköze lehet a magyarság történelmi múltjának, jelenének megismerése, feltárása, a magyar kultúrtörténet és a magyar irodalom, a magyar anyanyelv tanítása hazafias szellemben, de annak túlzott hangoztatása nélkül. Magyarország és a határon túli magyarok területek földrajza, természeti tájainak gazdagsága, gyönyörűsége elmélyíti, tudatossá teszi a hazaszeretetet. Ezzel megalapozzuk az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését, és kialakulhat bennük az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Azzal, hogy értékelik világhírű tudósaink eredményeit, illetve lelkesülten, de sportszerűen és a törvényeket betartva szurkolnak kiemelkedő teljesítményt nyújtó sportolóinknak, elérhetjük, hogy nem kell nekik megmagyarázni, mit jelent magyarnak lenni.

Ugyanakkor tudatosítani kell, hogy mi alapvetően „befogadó nép” vagyunk, nemzeti karakterünk Kelet és Nyugat határán a legkülönbözőbb népfajok és kultúrák keveredéséből jött létre. Ezért nem indokolt semmiféle származási faji, vallási megkülönböztetés: magyar az, aki magát annak érzi és vallja. A határainkon túl élő magyarok is hozzánk tartoznak, egységes nemzetünk részei mindaddig, amíg magyarnak érzik, vallják magukat.

„Nemzeti öntudat, hazafias nevelés” című témakör elemei és tartalmuk (1/2 oldal)	
Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Közösséghez tartozás, hazaszeretet	• Történeti előadásokon keresztül alakítsunk ki pozitív attitűdöt a településhez, az országhoz, a nemzethez. • A határon túli magyarság helyzete, törekvései, lehetőségei a múltban és ma. Mutassuk be a közösségi összetartozást megalapozó közös értékeket. • A magyar kultúra, sport és tudomány kiemelkedő személyiségei, eredményei. • A tanulók érdeklődésének megfelelő téma feldolgozása tetszőlegesen, de tudománytörténeti nézőpontból, nyomtatott és elektronikus dokumentumokkal. • A csoportfoglalkozások mellett jó színterei a nemzeti nevelésnek a nemzeti és közösségi ünnepekre, emléknapokra való felkészülés, megemlékezés.
Nemzeti, népi kultúránk hagyományai	• Mutassuk be nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. • A népművészet megismerése (európai vándormotívumok, nemzeti kultúra, kárpát-medencei kultúra, európai kultúra egysége). • Ismerkedés a néphagyományok múltjával, jelenével, értékeivel. • A település vagy a környező tájegység története, megismerése könyvtári dokumentumok segítségével, élő adatközlők felkeresésével. • A település történetének főbb korszakai, ezek időbeli elhelyezkedése.
A hazánkban élők kulturális szokásai	• Az anyaországban, illetve az anyaországon kívül élő nemzeti kisebbségek jellemzői. • A nemzeti és etnikai kisebbségek a mai magyar társadalomban. • Nemzeti és etnikai kisebbségeink, migráns csoportok. • Egyéni témafeldolgozások révén mutassuk be a hazai nemzetiségek származásának, a magyarsághoz való kapcsolódásának történetét. • Médiaanyagok elemzése, esetleg személyes tapasztalatok gyűjtése.

„Nemzeti öntudat, hazafias nevelés” című témakör elemei és tartalmuk (2/2 oldal)	
Témakörök	Tartalmak, tevékenységek
Nemzetünk kapcsolódása Európához	• Ismertessük a nemzeti és az európai identitás kapcsolatát. • Az Európai Unió főbb jellemzői. • Önálló tájékozódás a könyvtár és a média segítségével, véleményformálás a problémákkal kapcsolatban. • Ismertessük általában az Európához és az Európai Unióhoz való tartozásuk jelentőségét, történeti alapjait. • A magyar és az egyetemes kultúra kimagasló személyiségei. Találkozás a kultúra jeles képviselőivel. • Korszerű IKT eszközök használatával ismerkedés a világ kulturális életének eseményeivel, azokkal interaktív kapcsolatok kialakítása és fenntartása.

A fentiek alapján, összegezve célunk tehát, hogy a diákok ismerjék meg nemzeti, népi kultúránk értékeit, hagyományait. Tanulmányozzák a jeles magyar történelmi személyiségek, tudósok, feltalálók, művészek, írók, költők, sportolók munkásságát. Sajatítsák el azokat az ismereteket, gyakorolják azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek megalapozzák az otthon, a lakóhely, a szülőföld, a haza és népei megismerését, megbecsülését. Alakuljon ki bennük a közösséghez tartozás, a hazaszeretet érzése, és az a felismerés, hogy szükség esetén Magyarország védelme minden állampolgár kötelessége. Európa a magyarság tágabb hazája, ezért magyarságtudatukat megőrizve ismerjék meg történelmét, sokszínű kultúráját. Tájékozódjanak az egyetemes emberi civilizáció kiemelkedő eredményeiről, nehézségeiről és az ezeket kezelő nemzetközi együttműködési formákról.

A nemzeti öntudathoz, hazafias neveléshez tehát egyaránt hozzátartozik a múlt megbecsülése, és a jövőbe vetett hit, reménység táplálása. A magyar jövő reménysége így a józan és mértéktartó hazaszeretetre nevelés.

Elvárásaink pedig a felnövekvő nemzedéktől:

- a haza felelős polgára legyen – fejlődjön ki benne a hazafiság érzése
- reális önismereten alapuló szilárd erkölcsi ítélőképesség
- megtalálja helyét a családban, társadalomban, munka világában
- törekedjen tartalmas és tartós kapcsolatokra
- legyen képes felelős döntések meghozatalára
- legyen képes önálló tájékozódásra, cselekvésre
- ismerje, értse a természeti, a társadalmi, kulturális jelenségeket
- tartsa értéknek a kultúra, és az élővilág változatosságának megőrzését

A felsorolt ismeretek tartalmainak feldolgozása alapot ad a tudatos részvételhez a közéletben és a kulcskompetenciák kialakításán keresztül erősíti a demokrácia értékeinek tiszteletét is, így kapcsolódva az „Állampolgárságra, demokráciára nevelés” témakörhöz is.

4.4. Állampolgárságra, demokráciára nevelés

Ez a foglalkozástípus az aktív állampolgári létezéshez szükséges ismeretek, képességek és beállítottság átadását szolgálja. Elősegíti, hogy az egyén megtalálja helyét, szerepét, feladatait a családi, az iskolai, a kollégiumi közösségben. A foglalkozások segítik a kollégista beilleszkedését környezetébe, felkészítik a felnőtt lét szerepeire, segíti a társadalomba történő beilleszkedést. A foglalkozások során a kollégista megismeri és gyakorolja a kollégium, az iskolai és a helyi társadalom közössége nyújtotta jogokat és köteleességeket, megtapasztalja a felelősség és a döntés súlyát, következményeit. Elsajátítja a társadalmi érintkezés alapvető szabályait. Nevelési cél, hogy igényévé váljon a csoporttal való együttműködés, ugyanakkor, egyedül is tevékenykedhessen. Ilyenkor a többiek alkalmazkodnak hozzá. A társas kapcsolatok alakulásának legjobb eszköze a közös tevékenység, a közösen végzett feladat, a különböző szervezeti keretekben megvalósuló tanulási formák.

A kollégista egyéni vagy csoportos foglalkozásokon kap visszajelzést a foglalkozásokon nyújtott teljesítményéről, ebben a közegben szerez szociokulturális tapasztalatokat. A foglalkozások során és azokon kívül is gyakorolja a kollégiumi közösség nyújtotta jogokat és teljesíti kötelességeit. Elsajátítja a társadalmi érintkezés alapvető szabályait.

Igen hatásos politikai intézmények (pl. önkormányzatok, Országgyűlés) meglátogatása, vagy ismert szakemberekkel való találkozás.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret 1 óra):

- legyen tisztában a demokrácia fogalmával, ismerje fel jelentőségét a közösségben, az emberi társadalomban.
- lássa be, hogy a jog a társadalmi élet nélkülözhetetlen szabályozó eszköze.
- értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- értse a kötelezettségek és a jogok egymásra gyakorolt hatását.
- a kollégista életkorának megfelelő szinten rendelkezzen ismeretekkel a társadalmi normákról,
- sajátítsa el az elfogadott viselkedésformákat a családban, az iskolában, a kollégiumban, abban a közösségben, melynek tagja, legyen kulturált a társadalmi érintkezésben és külső megjelenésében,
- ismerje és alkalmazza a társadalmi érintkezés különböző formáit, írásbeli és szóbeli műfajait,
- gyakorolja jogait és kötelességeit,
- ismerje és tisztelje közössége tagjait, törekedjen jó együttműködésre az együttélésben,

- legyen nyitott az övétől eltérő véleményekre,
- ismerje alapvető állampolgári jogait és kötelességeit,
- legyen kezdeményező, tanuljon meg felelősséget vállalni a döntései után,
- legyen képes megfelelő formában érvelni, vitatkozni, tudjon kulturáltan fellépni maga és társai érdekeinek védelmében.

Fejlesztési követelmények (időkeret: 9-11 és 13-14 évfolyam 2 óra, 12 évfolyam 1 óra):

- Értse meg az állampolgár és a társadalom együttműködésének fontosságát az egyéni és társadalmi célok elérése érdekében.
- Legyen tisztában a jog szerepével a társadalmi életben.
- Képes legyen belátni a kollégiumi diák-önkormányzat jelentőségét a kötelezettségek és a jogok gyakorlása során.
- Ismerje a demokratikus állam működésének főbb elemeit (választási rendszer, helyi önkormányzatok, törvényhozás, kormány, igazságszolgáltatás, fegyveres testületek stb.).

„Az állampolgárságra, demokráciára nevelés” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
Állampolgári ismeretek	• Magánérdek, csoportérdek, közérdek. • Társadalmi normák, csoportnormák; beilleszkedés és autonómia • Az egyén jogai. • A szabadságjogok ismerete és történelmi előzményei. • A demokratikus választás és az azon való részvétel.
Demokráciára nevelés	• Az alkotmány, a hatalommegosztás, politikai ideológiák. • A helyi önkormányzatok, a törvényhozás és a kormány, az igazságszolgáltatás működése, feladatai. • Az agresszió háttere, formái, elutasítása. • Az állam működésének megértése a mindennapi tapasztalatok (sajtó-és médiaanyagok segítségével) • A politikai gondolkodás alapjai, politikaelméleti alapismeretek. • Az Európai Unió intézményei és működése.

4.5. Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése

„Az önismeret – mint a személyes tapasztalatok és a megszerzett ismeretek tudatosításán alapuló, fejlődő és fejleszthető képesség – a társas kapcsolati kultúra alapja. Elő kell segíteni a tanuló kedvező adottságainak, szellemi és gyakorlati készségeinek kifejezésre jutását és kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmi hiteles kifejezésére, empátiára és kölcsönös elfogadásra. Ahhoz, hogy az elsajátított tudást és készségeket énképébe be tudja építeni, a tanítás-tanulás egész folyamatában támogatni kell abban, hogy érezze, alakítani tudja fejlődését, sorsát és életpályáját. A megalapozott önismeret hozzájárul a boldog, egészséges és kulturált egyéni és közösségi élethez, mások megértéséhez és tiszteletéhez, a szeretetteljes emberi kapcsolatok kialakításához.”

A kollégiumon belüli kapcsolat- és tevékenységrendszer szervezésével, ismeretek nyújtásával a nevelés elősegíti, hogy kialakuljanak az önismeret gazdag és szilárd elméleti és tapasztalati alapjai. Kiemelt feladat a tanuló helyes, reális énképének, illetve önértékelésének kialakítása, elő kell segíteni a kedvező szellemi fejlődését, készségeinek optimális alakulását, tudásának és kompetenciáinak kifejezésre jutását, s valamennyi tudásterület megfelelő kiművelését. Hozzá kell segíteni, hogy képessé váljék érzelmeinek hiteles kifejezésére, a mások helyzetébe történő beleélés képességének, az empátiának a fejlődésére, valamint a kölcsönös elfogadásra.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret: 1 óra):

- Legyen képes személyiségjegyeit, tulajdonságait, képességeit felismerni.
- Értse, hogy tevékenységével tehet közvetlen környezetéért, csoportjáért, társaiért.
- Lássa be, hogy szükség van az alapvető magatartási szabályok betartására.

Fejlesztési követelmények (9-14. évfolyam, időkeret 1 óra)

- Ismerje meg az emberi kapcsolatok létrejöttét elősegítő, illetve gátló személyiségvonásokat.
- Legyen tudatában, hogy a gondosan kiválasztott és mély emberi kapcsolatok mennyire értékesek az emberi együttélésben.
- Életkorának megfelelő választékossággal legyen képes a társas kommunikációra.
- Alakuljon ki a tanulóban a választási lehetőségek felismerésének képessége, és döntési helyzetekben legyen képes e lehetőségeket mérlegelni.
- Váljék természetessé benne a másik ember személyiségének tisztelete és megértése, a helyes önismeret kialakítása, önmaga felvállalása.

„Az önismeret és a társas kultúra fejlesztése” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
Az önismeret és társas kapcsolati kultúra	• Reális, pozitív, fejlesztésre kész énkép. • Személyiségprofil. Személyiségjellemzők. • Jellem. Megjelenés. Magatartás. Viselkedés. • Kapcsolatok (család, barátság, egyéb érzelmi kapcsolatok) és a kapcsolódás formái és módjai (pl. rokonszenv-ellenszenv, őszinteség-hazugság, alkalmazkodás-önállóság, előítélet-nyitottság, gyávaság-bátorság).
A tudás és tapasztalat jelentősége	• Az emberi megnyilvánulások értelmezése és elemzése. • Értékek, értékrendek, erkölcsi tulajdonságok. Egymás mellett élő erkölcsi felfogások értékeinek felismerése, érvelés, vitatkozás ellenük vagy mellettük.
Az empátia és mások elfogadása, társas kommunikáció	• Konfliktusok felismerése, kezelése. • Kapcsolatépítés. • Érzelmi kapcsolatok: család, barátság, szerelem. • A kommunikáció formái, kommunikációs elvárások a különböző kapcsolatokban.

4.6. A családi életre nevelés

A magyar társadalomban a család tradicionálisan fontos helyet foglal el. A jól működő család biztonságot, érzelmi háttérrel, erkölcsi érzéket, önismeretet biztosít a tanulók számára, mely megóvják őket a külvilág részéről ért feszültségektől, sérelmekről. A boldog család az erkölcsi megújulás egyik fontos megnyilvánulása, a családi élet tiszteletének a hétköznapiakban való megjelenése.

Mivel a szülőknek egyre kevesebb idejük jut gyermekeikre, ezért társadalmi elvárás fokozódik napjainkban, hogy a nevelési-oktatási intézmények az erkölcsi normák közvetítésében fokozottan részt vegyenek.

A kollégiumi nevelés egyik fontos feladata felkészíteni a diákokat a család tudatos felépítésére, hisz a családi életre való alkalmasság képessé teszi majd a megfelelő pár megtalálására, családalapításra illetve a gyermekek felnevelésére. Egyik alapvető feladata a kollégiumnak, hogy diákjaink a felelős párkapcsolat kialakításához, fenntartásához hasznos magatartási és viselkedési szokásokat tanuljanak meg.

Fontos feladatunk az erkölcsi érzék fejlesztése, alakítása- hisz az erkölcsi nevelés a szexuális nevelés egyik alappillére. Ne azt tanulja meg, amit a társaság, a köznyelv illetve a média sugall. A diák egészséges fejlődéséhez szükséges az ismeretek korrekt átadása.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret: 1 óra):

- Ismerje a család szerkezetét, működését, valamint a különféle szerepeket és szabályokat a családi közösségben.
- Képes legyen felismerni és megfelelő módon kezelni, értelmezni a családban előforduló különböző konfliktusokat.

Fejlesztési követelmények (9. évf., időkeret 1 óra, 10-11. évf.: 2 óra, 12-14. évf.: 3 óra):

- Ismerje a különféle szerepeket és szabályokat a családban.
- Tudatosuljon a családalapítás, családtervezés, a helyes párkapcsolat és felelősségvállalás fontossága.
- Ismerje meg a helyes szexuális kultúra jellemzőit és kialakításának jelentőségét a párkapcsolatokban.

„A családi életre nevelés” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
A család szerepe és jelentősége az egyén életében	• Én és a család. • Barátság, szeretet, szerelem az életben, társismeret, felkészülés a családi életre (irányított beszélgetés.). • A férfi-nő kapcsolat és a szerelem változatai a különböző kultúrákban feldolgozás irodalmi alkotások, filmek segítségével.
Együttműködés és felelősségvállalás a családban	• Egyéni szituációk és konfliktushelyzetek elemzése. • A család, mint támogató rendszer. • Kommunikációs mód kialakítása a családban. • A gyermek helyzete a családban és a gyermeki jogok.
Családtervezés	• Szerepek, feladatok a családban. • Családi minta, értékek megbecsülése. Harmonikus család. • Költségvetés készítése.
Konfliktusok a családban	• Konfliktusforrások egy átlagos családban. Önbecsülés hiánya, • Kisebrendűségi érzet. (Önismereti teszt.). • A családi konfliktusok eredete. Krízisek a családban. • Konfliktuskezelési tréningek szervezése. • Reális önismeret fejlesztése, önkontrol. • Erőszak a családban (gyermek bántalmazása).

4.7. Testi és lelki egészségre nevelés

A kollégium ösztönözzé a tanulókat arra, hogy legyen igényük a helyes táplálkozásra, a mozgásra, a stressz kezelés módszereinek megismerésére és alkalmazására. A kollégium sportélete járuljon hozzá az egészséges életvitel, a helyes életmódminta kiválasztásához.

A diákokat segíteni kell abban, hogy elkerüljék az egészséget, biztonságot veszélyeztető helyzeteket. Megfelelő ismereteket kell közvetíteni ahhoz, hogy elutasíthassák a szenvedélybetegséghez, a káros függőséghez vezető szokásokat. Ezt a munkát kollégiumunkban csoportfoglalkozások és kollégiumi szabadidős programsorozatba beépítve valósítjuk meg. Bízunk abban, hogy a kollégistáinkban hosszútávon kialakítható, megtanítható a testi-lelki harmónia, illetve a külső-belső egyensúly egyaránt.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret: 2 óra)

- ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket,
- tudjon a balesetek megelőzésének módjairól, az egészségkárosító szokások és szenvedélyek kialakulásának megelőzéséről,
- értse és ismerje meg a helyes táplálkozási szokásokat és az ehhez kapcsolódó tennivalókat, életmódot,
- legyen képes egészséges gondolkodásra, pozitív érzelmek befogadására,
- ismerjen meg stresszoldó technikákat, és hatékony konfliktuskezelési módszereket,
- alakuljon ki az igénye a rendszeres testmozgás, testkultúra iránt.

Fejlesztési követelmények (9-14. évfolyam, időkeret: 2 óra)

- Legyen tisztában a helyes életritmus és életvitel személyiségre, testi fejlődésre kifejtett pozitív jelentőségével.
- Ismerje fel az egészséget fenyegető tényezőket, a szenvedélybetegségeket, és ismerje ezek megelőzésének módjait.
- Tudatosuljon és váljon napi gyakorlattá az egészséges életmód és a testmozgás, az egészségtudatos életmód.
- Legyen tisztában az egészség, a sport és a lelki élet egymásra gyakorolt hatásával.

A „Testi és lelki egészségre nevelés” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
Egészséges és biztonságos élet	• Egészségmegőrző szokások kialakítása (helyes táplálkozás, életvezetés, szabadidő hasznos eltöltése).
Veszélyeztető tényezők	• Egészségmegőrző szokások kialakítása (helyes táplálkozás, életvezetés, szabadidő hasznos eltöltése).
Stressz és konfliktuskezelés	• Stressz- és konfliktuskezelő technikák.
A sport szerepe az egészséges személyiségfejlődésben	• A különböző sportformák gyakorlásának a személyiségben meglévő feltételei, a gyakorlás képességbeli eredményei.

4.8. Felelősségvállalás másokért, önkéntesség

A foglalkozások célja, hogy felkészítse a kollégistákat az önkéntes feladatvállalásra, az önzetlen segítségre, a nagyobb közösség életében való tevékeny részvételre. A tanulók konkrét élethelyzetekben, tapasztalati úton ismerkedjenek meg hátrányos helyzetben lévő, és /vagy fogyatékkal élő emberekkel, a közvetlen környezetükkel, legyenek képesek meglátni a segítségnyújtás lehetőségét.

A diákokat segíteni kell abban, hogy vegyenek részt közösségi munkákban, próbálják ki magukat vezetői pozíciókban, sajátítsanak el közösségi szokásokat. A foglalkozások során a kollégista megismeri, hogy mely területeken tervezhet önkéntes munkát, ennek alapján választhat a képességeinek és érdeklődésének megfelelő helyszínt. A hatékony együttműködés, problémamegoldás pozitív változást vált ki a diákok személyiségfejlődésében. Megfelelő pályaválasztást segít elő és nagyobb esélyt biztosít a munkaerőpiacon való boldogulásban.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret 2 óra):

- váljon képessé a saját és a másik ember érzéseinek, gondolatainak felismerésére,
- legyen nyitott embertársaival szemben,
- tudatosuljon az egymásra figyelés fontosságára,
- legyen képes a segítő magatartásra, az önkéntességre
- tisztelje és fogadja el embertársait, függetlenül azok anyagi és kulturális háttérétől,
- legyen képes a kihívások és a problémák kreatív és innovatív megoldására,
- legyen képes önmaga és mások iránti felelősségvállalásra,
- személyes példán keresztül inspiráljon másokat hasznos tevékenységre,
- vállaljon szerepet a kollégiumi, iskolai közösségi életben
- tartsa be a közösen elfogadott szabályokat,
- legyen képes csapatmunkára, kompromisszumkötésre,
- rendelkezzen megfelelő önismerettel, szociális érzékenységgel.

Fejlesztési követelmények (9-11. évfolyam, időkeret: 2 óra, 12-14 évfolyam, időkeret: 1 óra):

- Alakuljon ki segítő magatartás a fogyatékkal élők iránt. Tudatosuljon az együttműködés és az egymásra figyelés fontosságára.
- Legyen motivált önkéntes feladatvállalásra a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű társak iránt.

„Felelősségvállalás másokért, önkéntesség” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
Egyéni szociális értékrend kialakulása	• Hátrányos helyzet, fogyatékoság fogalma. • Elfogadás, bizalom, tolerancia. • Szolidaritás, nyitottság. • Segítségkérés, elfogadás, visszautasítás.
A segítségnyújtás és felelősségvállalás lélektani háttere	• Önbizalom. Kreativitás, törődés, tekintet másokra. • Felelősségvállalás. • Önmagunk és mások elfogadása.
Önkéntes feladatvállalás	• Együttműködés, önállóság. Problémák felvetése, felismerése. • Magánérdek, csoportérdek, közérdek. • Hitelesség. • Önkéntes feladatvállalás másokért. • Csapatmunka, egymásra figyelés.

4.9. A fenntarthatóságért és környezettudatosságért felelős magatartás kialakulásának segítése

A kollégiumi nevelés országos alapprogramja szerint a környezeti nevelés célja, hogy felkészítsen a fenntartható fejlődés fontosságának a felismerésére, a környezettel kapcsolatos harmonikus életvezetésre.

Nevelő munkánk során képessé kell tenni a gyermekeinket a környezetet terhelő tevékenységek felismerésére, ezek csökkentésére, a környezeti problémák és konfliktusok kezelésére, lehetőség szerinti megoldására. Ösztönözni kell növendékeinket a környezet védelmére, utasítsák el mindazt, ami környezetünk állapotát rontja. Egyértelművé kell tenni, hogy környezetünk használata életünk meghatározó része, a környezetünkkel való kapcsolatunk befolyásolja közérzetünket, életünk kilátásait, minőségét. Törekedni kell a pozitív jövőképének kialakítására.

A kollégium elősegíti a tanulók fenntarthatóságért és a környezetért felelős szemléletének, magatartásának kialakulását, melyet a környezettel való harmonikus együttélés megteremtésére való törekvés jellemez, elősegítve ezzel az élő természet fennmaradását, és fenntartható fejlődést.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret 2 óra):

- válják érzékennyé környezetük állapota iránt,
- ismerje fel a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket,
- legyen képes tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét és azt a mindennapjaiban is alkalmazza,
- részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat,
- válják erkölcsi alapulvé a természet tisztelete, környezetük megbecsülése, utasítsa el a szándékos környezetrombolást,
- tekintse kötelességének a környezet védelmét.

Fejlesztési követelmények (9-14. évfolyam, időkeret 2 óra):

- Ismerje fel a mindennapi életben előforduló, a környezetet szennyező anyagokat, a környezetre káros tevékenységeket, és kerülje is el ezeket.
- Legyen képes társaival együttműködésben tudatosan, a környezeti szempontokat is figyelembe véve alakítani a kollégium belső és külső környezetét.
- Ne hagyja figyelmen kívül személyes élettereinek kialakításában a környezetbarát módokat. Részesítse előnyben a természetes, újrahasznosítható anyagokat.
- Legyen felkészülve a környezettudatos döntések meghozatalára, melyekben hasznosítsa a különböző tantárgyakban tanultakat.
- Legyen felkészülve arra, hogy érvelni tudjon a környezetvédő megoldások mellett.
- Válgék erkölcsi alapelvéné a természet tisztelete, környezete megbecsülése.

„A fenntarthatóságért és környezettudatosságért” témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
Környezetünk állapota	• Környezetünk változása, túlnépesedés, környezetszennyezés, erőforrás gazdálkodás. Hogyan változott a település? Milyen előnyök és hátrányok származtak a környezeti változásokból? • Hogyan változik környezetünk élővilága? Hogyan változott életünk minősége? • A Föld, mint globális rendszer, a globalitás folyamatai. • Környezetvédelem és a Bioszféra megóvása. • Mit tehet az egyén? • Természetvédelem, hazai természeti értékeink, természeti és tárgyi környezet értékeinek megóvása. • Ismerkedés nemzeti parkjaink, a magyar világörökség és a település értékeivel.
Közös felelősségünk	• Tudatosítani kell, hogy mindenkinek a maga közösségében kell megtennie az első lépéseket. • A tanuló felelősségvállalása a kollégium környezetének állapotáért. • Környezettudatos vásárlás, fogyasztás gyakorlása. • A termékek életútjának követése. • Mit tehetnék, és mit teszek? Mi befolyásolja döntésemet? Hogyan tervezem saját jövőmet? • Környezettel kapcsolatos jogok és kötelességek.

4.10. Pályaorientáció

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret 2 óra):

- Tudatosuljon a diákokban a pálya és a személyiség valamint a képességek és az adottságok összhangja.
- Tudja összehasonlítani az egyes pályák szakmai, ergonómiai elvárásait, jellemzőit.

Fejlesztési követelmények (9-14. évfolyam, időkeret 2 óra):

- Legyen képes felismerni az önismeret szerepét a helyes pályaválasztásban, ismerje saját képességeit.
- Legyen képes mérlegelni saját pályaválasztási lehetőségeit.
- Tudjon önállóan tájékozódni a pályaválasztási dokumentumokban.
- Legyen képes megérteni a munkahelyi feladatokat és elvárásokat.
- Tudja alkalmazni az álláskeresés különböző technikáit, alakítsa ki a megfelelő kommunikációs stílust.
- Tudatosuljon benne, hogy élete során többször pályamódosításra kényszerülhet, ezért is van jelentősége a folyamatos tanulásnak, önképzésnek.
- Rendelkezzen megfelelő ismeretekkel választott szakmájával, hivatásával kapcsolatban, munkaerő-piaci lehetőségeiről, munkavállalói szerepéről.

„Pályaorientáció” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
Tevékenységek szakmák jellemzői	• Mutassuk be a különféle szakmákat és betöltésükhöz szükséges képességeket, adottságokat, ergonómiai elvárásokat.
Különbféle életpályák bemutatása	• A pszichológussal és az iskolával együttműködve mérjük fel a tanulók személyiség-jellemzőit, érdeklődési körét és ehhez kapcsolódóan a pályaválasztási lehetőségeit. • Mutassuk be, milyen életpályák lehetőségek vannak, illetve választhatók.
Továbbtanulási lehetőségek	• Az iskolákhoz és a tanulók életkorához igazodva és a lehetőségekhez képest teljes képet kell nyújtania a továbbtanulási lehetőségekről, és az ehhez kapcsolódó munka világáról. Ennek érdekében olyan feltételeket, tevékenységeket kell biztosítani, amelyek révén a tanulók kipróbálhatják képességeiket, - az érdeklődésüknek megfelelő területeken -, és képessé válnak pályájuk kiválasztására és a hozzájuk vezető erőfeszítések megtételére.
Pályaválasztás, pályaorientáció	• Mutassuk be, hogy a tanulás, valamint a képzettség megszerzése mennyiben segíti a esetleges távlati pályaválasztást (hosszú távú célok beépítése a gyermek gondolkodásába).

4.11. Gazdasági és pénzügyi nevelés

A helyes gazdálkodás alapvető szabályainak megismerésére a kollégium megfelelő helyet és lehetőséget biztosít.

Működése egyben megfelelő példát mutat arra, hogy miként kell és szabad a javakkal ésszerűen gazdálkodni, a fogyasztás szerkezetét a lehetőségekhez viszonyítva megfontolt módon kialakítani.

Az egyéni és közösségi érdekek jól összehangolhatók a diák-önkormányzati munka révén. Gyakorolhatók a döntés és a felelősség egymásra hatásából adódó helyzetek.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret: 2 óra)

- Ismerje meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Legyen tisztában az otthoni pénzügyi lehetőségekkel, korlátokkal.
- Tanulja meg a különféle pénzkezelési technikákat.
- Fejlesztési követelmények, 9-14. évfolyam, időkeret: 9-11 2 óra, 12-14 3 óra
- Ismerje a társadalmi, gazdasági problémák kialakulásának okait.
- Tanulja meg az ésszerű családi gazdálkodás kialakításának módszereit.
- Tudja alkalmazni a pénzkezelés különböző technikáit.
- Tudatosuljon benne a munka jelentősége, mint a javak létrehozásának, illetve megszerzésének eszköze.
- Legyen tisztában a vállalkozások szerepével, a kockázatvállalás fontosságával és veszélyeivel.

„Gazdasági és pénzügyi nevelés” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
A gazdaság működésének alapjai	• A helyes családi gazdálkodás bemutatása különféle családszerkezetben. • Példákon keresztül ismertetés: milyen problémák adódhatnak a társadalomban a helytelen gazdálkodás miatt és ezek milyen következményekkel járnak.
A családi gazdálkodás	• A kiadások tervezése (közüzemi, lakhatási költségek, élelmiszer, egyéb szükségletek). • Vásárlási szokások. (pazarlás, takarékoskodás). • A szükséglet és a kínálat megbeszélése. Költségvetés készítése.
Pénzkezelés technikái	• Banki műveletek ismertetése és elsajátíttatása (csekk kitöltése, bankkártya használata, pénzáttalás stb.). • A pénz kialakulásának folyamata, történelmi szerepe.

4.12. Médiatudatosságra nevelés

A médiatudatosságra való nevelés folyamán a diákok megismerkedhetnek a média működésével, annak jótékony és káros hatásmechanizmusaival, a média és a társadalom kapcsolatrendszerével, a valóságos és virtuális érintkezési formákkal és azok módjaival, továbbá a média jogi és etikai jelentőségével.

Fejlesztési követelmények (1-8. évfolyam, időkeret: 1 óra)

- Tudjon különbséget tenni a médiatartalmak között.
- Ismerje a reklám szerepét, jelentőségét, előnyeit és veszélyeit.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.

Fejlesztési követelmények (9-14. évfolyam, időkeret: 1 óra)

- Alakuljon ki a mérlegelő gondolkodás a médiatartalmak megválasztásához.
- Képes legyen az online kommunikáció hatékony felhasználására.
- Ismerje a reklám hatását a fogyasztásra.
- Tanulja meg hatékony módon és megfelelő mértékben felhasználni a számítógép és egyéb online média nyújtotta lehetőségeket.
- Ismerje meg a közösségi tartalmak etikus, jogszabályok szerinti használatának és felhasználásának szabályait.
- Tudatosuljanak az adatbiztonsággal, jogtudatossággal, a függőséggel (internet, számítógépes játékok) és egyéb veszélyekkel és azok elkerülésével kapcsolatos ismeretek.
- A kritikai érzék kialakítása az internetes médiatartalmak megválasztáshoz.
- Az online kommunikáció hatékony és kulturált használata a gyakorlatban.

„Médiatudatosságra nevelés” című témakör elemei és tartalmuk	
Témakör elemei	Tartalmak, tevékenységek
A média társadalmi szerepe	• A tanulók értsék az új és a hagyományos médiumok nyelvét. • Az alapvető médiaműveltség megszerzése. • Önálló tájékozódási, és értékelési képesség elsajátítása. • A média társadalmi szerepének megismerése.
A médiatartalmak és a valóság kapcsolata	• A szelektivitás képességének gyakorlása. • A használatával kapcsolatos megfigyelések alapján ártalmas hatásainak felismerése.
Az internet használat szabályai	• A nyilvános és a bizalmas érintkezés megkülönböztetésének módjai.
A számítógép, az internet függőség veszélyei	• Az internet- és játékfüggőség kóros hatásainak bemutatása.

5. Az SNI (sajátos nevelési igényű diákjainkról)

Tanulóink, kollégiumi diákjaink nagy százalékban sajátos nevelésű igényű, szakértői véleménnyel, BNO kóddal, illetve enyhe értelmi fogyatékoságúak kerülnek hozzánk.

A felvételt nyert gyerekek iskoláztatása több iskolában történik. Az elhelyezést kérő gyerekek normál tantervű és speciális feladatokat is ellátó tantervi követelménnyel dolgozó iskolákba járnak.

A fentiek miatt a kollégiumban szervezett foglalkozások (csoportos és egyéni) tervezésénél figyelembe kell venni az iskolán kívüli, de ide kötődő programokat is, meg kell teremteni azt az egyensúlyt, mely alapvetően figyelembe veszi a gyerekek terhelhetőségét.

5.1. Az SNI gyerekek integrációjáról

A kollégiumban megvalósuló integráció szociális szintjének alapját a Tapolcsányi IPR mellett a közös programok képezik, mint például a diákönkormányzat és a szakkörök, illetve a közös alkalmi programok, így a közös kirándulás, a kollégium szabadidős rendezvényei és az ünnepélyek, tanulmányi- és sportversenyek *(lásd a Tapolcsányi IPR mellékletben)*..

6. A pedagógiai felügyeletről

A kollégiumban az ügyeletes pedagógus gondoskodik a foglalkozásokon kívül tartózkodó tanulók pedagógiai felügyeletéről, a kollégiumi élet szervezéséről.

6. 1. A pedagógiai felügyelet átadásakor

Éjszakai ügyelet megkezdésénél szervezeti egységekként (csoportonként) dokumentált átadás-átvétel, valamint információ csere történik a csoportnevelő és az ügyeletes éjszakai gyermekfelügyelő között.

7. A kollégiumi nevelés eredményességének értékelése

Minden intézmény feladata az önértékelésen alapuló minőségfejlesztési rendszer kialakítása és működtetése, a partneri elégedettség növelése, valamint az elvárások, az elégedettség-elégedetlenség mérése és az ez utáni értékelés. Kollégiumunk nevelőtestülete és az intézmény vezetése arra törekszik, hogy a partnerek igényeinek és véleményének figyelembevételével alakítsa a nevelő munkáját.

Ezért igyekszünk:

- nevelőtestületünk tudását korszerűsíteni,
- a 2024-ben bevezetett TÉR-t tudatosan használni minőségbiztosítás céljából,
- pedagógiai módszereinket újítani, gazdagítani,
- tudatosítani a tantestület minden tagjában a minőség iránti elkötelezettséget,
- a pedagógusok előmeneteli rendszerének minőségbiztosítását célzó fontosságát hangsúlyozni a tantestület számára.

A minőségi munka tökéletesítése érdekében intézményünk a következő célokat tűzte ki:

- A bukások számát a felzárkóztatás folyamata által csökkenteni.
- Több kollégiumi rendezvényen, versenyen, szakkörön biztosítani a szabadidő tartalmas eltöltését.
- Tisztább kollégiumi környezet kialakítását új ellenőrző módszerek bevezetése által.
- Pedagógusaink akkreditált továbbképzéseken való indítását.
- A partneri elégedettség növelését.
- A TÉR és a pedagógusok előmeneteli rendszere ismertségének, elfogadottságának növelését.
- A továbbtanuló kollégistáink hatékonyabb utánkövetését.
- Az idegen nyelvi képességek, felzárkóztatását, fejlesztését.
- A sajátos nevelési igényű tanulók integrációjának maximális segítségét.
- Speciális szociális és pszichés megsegítését a gyermeknek és a családnak egyaránt
- Mindezek érdekében a kollégium fokozottan figyel a partnerekkel való rendszeres kapcsolattartásra, méri azok elégedettségét.

Célul tűztük ki, hogy a 2014/25-ös tanév végétől az elégedettséget vizsgáljuk meg a diákok körében (kérdőív segítségével évente egy alkalommal), a szülők körében (évente kérdőív segítségével – egy alkalommal), a pedagógusok körében (ugyancsak évente egy alkalommal), és az egyéb munkatársak körében (évente).

Éves ellenőrzési területeink és felelőseik:

- a Pedagógiai program (igazgató, évente),
- munkatervek (igazgató, igazgató-helyettes, tanév elején majd folyamatosan),
- a munkatervek alapján végzett munka (igazgató, igazgató-helyettes folyamatosan),
- nagyobb rendezvények (igazgató, igazgató-helyettes, éves szabadidős terv szerint),
- magatartás, szorgalom (csoportvezetők, félévenkénti beszámolójából),
- tanulmányi munka (csoportvezetők, folyamatosan),
- pedagógusok nevelő munkája (igazgató, igazgató-helyettes folyamatos),
- kollégiumi foglalkozások (igazgató, igazgató-helyettes, folyamatosan),
- rendszergazda munkája (igazgató, igazgató-helyettes, folyamatosan),
- DÖK munkája (igazgató, igazgató-helyettes, folyamatosan),
- lakószobák rendje és tisztasága (csoportnevelők naponta),
- felzárkóztatás, korrepetálás, tehetséggondozás (nevelők, csoportvezetők, félévente),
- Gyermek- és ifjúságvédelmi támogató munkája (igazgató, igazgató-helyettes, gyermekvédelmi támogató, félévente),
- Pszichológusi munka félévente (igazgató, igazgató-helyettes félévi beszámoló, TEAM-megbeszéléseken),
- a kollégium rendje, házirend (igazgató, igazgató-helyettes, nevelők, naponta),
- tűzvédelem (igazgató, igazgató-helyettes, évente legalább kétszer),
- számítógépek, számítógépes rendszerek (rendszergazda, folyamatosan),
- berendezések, használati eszközök (karbantartó, gazdasági ügyintéző folyamatosan).

Az igazgató ellenőrzi a kollégiumi nevelő munkára vonatkozó alapdokumentumokat, és azok érvényesülését, tapasztalatait megbeszéli az igazgató-helyetttel, és az érintett nevelőkkel.

A vezetők kiemelten foglalkoznak a pályakezdő, illetve a kollégiumi nevelőmunkában még tapasztalatot nem szerzett kollegákkal. Ellenőrzéseik kiterjednek a csoportfoglalkozásokra, tanórákra, szakkörökre, a pedagógiai asszisztensek munkájára, a fenntartást és az ellátást biztosító munkatársakra.

Az ellenőrzés belső szabályait az intézményi SZMSZ tartalmazza. Intézményünkben hetente megtartandó TEAM megbeszélések a szakmai elemzés, értékelés szinterei.

Várható eredmények

- A felméréseken kapott minőséggel kapcsolatos eredményeket kollégiumunk kiértékeli.
- Ezután önértékelést végez, melynek keretében feltárja a hibákat, majd korrigálja azokat.
- Esetleg intézkedési tervet készít valamint feladatokat, célokat tűz ki.
- Az intézmény külső ellenőrzése a fenntartó ellenőrzési terve alapján valósul meg.

8. Záradék

- A pedagógiai program tükrözi a vállalt nevelési célokat, megfeleltetve a dokumentumot a mindenkor hatályos törvény által előírt kötelezettségeinek.
- A pedagógiai program elfogadása a kollégium nevelőtestületének a feladata.
- A pedagógiai program az igazgató jóváhagyásával lép hatályba, s annak változtatásáig hatályos.
- A pedagógiai programot jóváhagyás után nyilvánosságra kell hozni, a szülők és tanulók részére hozzáférhetővé kell tenni.

8. 1. A Pedagógiai Program személyi és időbeli hatálya

A Pedagógiai Program a kollégium nevelő-oktató munkájában résztvevő minden dolgozójára és tanulója nézve kötelező érvényű. A nevelőtestület elfogadása után, az igazgató jóváhagyásával lép hatályba. A Pedagógiai Program nyilvános, egy példánya az igazgatónál tekinthető meg, illetve a közzétételi listában és a kollégium honlapján is biztosítjuk a szakmai dokumentumok nyilvánosságát. A honlap elérhetősége: www.tapolcsanyi.hu.

8. 2. A pedagógiai program módosítása

A pedagógiai program módosításra kerül:

- valahányszor a törvény előírja,
- nevelőtestületi kezdeményezésre, amennyiben jelentősen módosulnak valamely nevelési területtel kapcsolatos elképzelések,
- az intézmény feladatellátását jelentősen módosító fenntartói döntések nyomán.

8.3. A pedagógiai program költségvetést érintő vonatkozásai

- A kollégium többletkiadást igénylő programjaihoz (szakkörök, szabadidős tevékenységek, sporttevékenységek, kulturális programok, táborok) az engedélyt a fenntartótól minden esetben be kell szerezni.
- Amennyiben a fenntartó ezen programok megvalósításához nem tud hozzájárulni, a kollégium az intézményi ellátmányból illetve támogatásokból, adományokból igyekszik finanszírozni ezeket, a lehetőségekhez mérten.
- A pedagógiai programban szereplő költségvetési támogatást igénylő feladatok megszervezése, végrehajtása előtt legalább 30 nappal az intézmény köteles beszerezni a fenntartó engedélyét.
- A többletkötelezettség mértékéről a fenntartó a hatályos költségvetésének figyelembe vételével dönt.

Budapest, 2024.szeptember 1.

Túrjei Zoltán
igazgató

A programot az intézmény nevelőtestülete 2024. év augusztus hó 21. napján megtárgyalta és elfogadta mint 2024. szeptemberétől hatályba lépő Pedagógiai Programot.

A kollégiumban a jelen szabályzat elkészítésének időszakában szülői szervezet nem működik.

A Pedagógiai Programot az intézményvezető a fenti napon jóváhagyta.

Budapest, 2024 szeptember 1.

.....
hitelesítő nevelőtestületi tag

Tapolcsányi Kollégium
Képességkibontakoztató és integrációs
felkészítés – Integrációs Pedagógiai Rendszere

Tapolcsányi IPR

Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
OM: 200611

Készítette:

Túrjei Zoltán
igazgató

2024.

Tapolcsányi IPR
Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
OM: 200611

Tartalom

Képességkibontakoztató és integrációs felkészítés – Integrációs Pedagógiai rendszer.....	3
1. A program teljes neve.....	3
2. A program alkalmazásának jogszabályi környezete és megalapozása.....	3
3. A program célja, alapelvei.....	3
4. A program célcsoportja	3
5. Az alkalmazás feltételei, a program megvalósításának feltételrendszere.....	4
a) Fejlesztő program	4
b) Komplex mese- és művészetterápia - képességkibontakoztatás.....	7
c) Gézengúz – támogató segédprogram.....	7
A program menete.....	8
Munka a csoportban	9
Munka a tréningzobában.....	9
6. A megvalósításhoz szükséges személyi feltételek, partneri együttműködések	10
7. A program részei, összetevői.....	11
8. Az értékelés és nyomon követés szempontjai	13

Képességkibontakoztató és integrációs felkészítés – Integrációs Pedagógiai rendszer

1. A program teljes neve

A Tapolcsányi Kollégium képesség- és készség-kibontakoztató integrációs és felkészítő pedagógiai programja.

2. A program alkalmazásának jogszabályi környezete és megalapozása

A nevelési-oktatási intézmények működéséről szóló 20/2012. (VIII. 31.) EMMI rendelet 6-7. § - a pedagógiai program, 171-172. §, valamint az IPR alapvető fejlesztéséhez igazodóan a mindenkor hatályos Nemzeti Alaptanterv.

3. A program célja, alapelvei

A program a hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű tanulók integrációját a kollégiumi internátusi és externátusi ellátásban célozza meg. A bentlakásos tanulók esetében a teljes iskolai integráció támogatása, az externátusi ellátást igénybe vevők számára pedig képességkibontakoztatás és fejlesztés a cél. Tágabb értelemben pedig a gyermekek saját családjába történő reintegráció, ami a mi fogalmi rendszerünkbe a hazagondozást jelenti. A program további célja a *Gézengúz program* – ami az „Arizona program” intézményünkre adaptált változata – és a *Komplex mese- és művészetterápia* további kihasználása, a programban előírt követelmények és felszerelések alkalmazásával, valamint az ezekre épülő új *fejlesztő program* beépítése a Tapolcsányi Kollégium pedagógiai rendszerébe.

4. A program célcsoportja

Az intézmény közvetlen célcsoportja azok a (a 2013. évi XXVII. törvénnyel módosított „A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról” szóló 1993. évi III. törvény 67/A § alapján) hátrányos helyzetű és halmozottan hátrányos helyzetű, roma és nem roma gyerekek, akik alapfokú vagy középfokú köznevelési intézményben tanulnak. Tágabb és általánosabb célcsoportja pedig elsődlegesen a hátrányos helyzetű vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyerekek, és mindazon gyerekek, akiknek a saját családja, vagy a családot és gyermeket ellátó szervezetek úgy ítélik meg, hogy a családnak szüksége lehet – szociális, családi diszfunkciók, egészségügyi, oktatási problémák miatti – külső segítségre, azaz a szociális szférában ismert ún. hetes ellátásra. Intézményünk prevenciós hidat képez a köznevelés és a gyermekvédelem ágazata között. A családoknak – a gyermekjóléti szolgálatokkal együttműködve – még a

kiemelés előtt tudunk segítséget nyújtani a gyermekük nevelésében, támogatva a gyermek iskolai tanulmányait, beilleszkedését és a társadalmi integrációját, ezzel kivédve a szakellátást.

5. Az alkalmazás feltételei, a program megvalósításának feltételrendszere

a) Fejlesztő program

A kibontakoztatást és integrációt biztosító háttérprogramokra építve a cél konkrét megvalósulását a *Fejlesztő program* bevezetésével kívánjuk biztosítani.

A kollégiumi ellátás során a változatos didaktikai módszerekre és módszercsoportok (kommunikatív oktatási stílus, felfedező tanulás, kutató munka, kooperatív tanulás, problémaközpontú oktatás) alkalmazására törekszünk, hogy a fejlesztésre szoruló gyerekek képességeit és készségeit a lehető leghatékonyabban tudjuk kihasználni, ismerős, vonzó fizikai környezetben és az ismerős csoporttársak jelenlétében. Az élménypedagógiai irányzattal együtt, a játékos és kompetencia fejlesztő tanulási formákra koncentrálnak, részben alkalmazva az információs műveltséghez szükséges digitális eszközöket is.

A program során a 8 darab EU-s kulcskompetenciához és a kollégium lakóihoz igazodva négy fejlesztési területet határoztunk meg, amelyek mind az általános- mind a középiskolás korosztály tanulását segíti, fejleszti, és a munkaerőpiacon is elvárt primer szükséglet és erőforrás is egyúttal.

Szociális kompetencia: egészséges életvitel, viselkedési szabályok és ehhez kapcsolódó kommunikáció, tolerancia, együttműködés másokkal.

Anyanyelven folytatott kommunikáció: annak képessége, hogy az egyén fogalmakat, gondolatokat, érzéseket, tényeket és véleményeket tud kifejezni és értelmezni szóban és írásban egyaránt.

Matematikaikompetenciák: magabiztos számolni tudás. logikus gondolkodás.

Kulturális tudatosság és kifejezőkészség: az elképzelések, élmények és érzések kreatív kifejezése fontosságának elismerését a különböző művészeti ágakban (a zenében, az irodalomban, a képzőművészetben és az előadó-művészetben), illetve szóban és írásban egyaránt, az iskolai feladatokhoz igazítva.

A kompetenciák fejlesztésének folyamatos nyomon követéséhez és ellenőrzéséhez a következő **egyéni fejlesztési tervet** dolgoztunk ki, amely mind az IPR programba való belépést, mind a féléves nyomonkövetést szolgálja

Tapolcsányi IPR
Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
OM: 200611

Egyéni fejlesztési terv - Név:

Osztály:

Fejlesztendő területek / célok / feladatok / módszerek / értékelés:

<i>Fejlesztendő terület</i>	<i>Cél</i>	<i>Feladat</i>	<i>Módszer</i>	<i>Értékelés</i>
Olvasás				
Írásbeli fogalmazás				
Szabad beszélgetés				
Matematika				
Digitális kompetencia				

Kiindulási pont és bázis érték mérés minden félév elején és félév végén, a nevelőtestület által meghatározott időpontban, és egységes feladatrendszerben, a félévek bázisát szolgáltató és lezáró értékelésekhez ugyanazok a feladatok tartoznak.

1. Olvasás (1. melléklet):

- a.) hangos olvasási idő:
- b.) olvasási hibák száma:
- c.) szövegértés (jó válaszok aránya az összes kérdéshez viszonyítva):
- d.) rajzolás az adott témáról és annak elmesélése (vonalvezetés, színhasználat, lapkitöltés, arányosság, koncepció)

2. Írásbeli fogalmazás (2. mell. témája alapján, 1 oldal terjedelemben)

- a.) helyesírási hibák száma:
- b.) kifejezőkészség:
- c.) stílus:
- d.) mondatszerkesztés és helyesség:
- e.) szókincs:

3. Szabad beszélgetés (3. mell., 10 perc megadott témában)

- a.) kifejezőkészség:
- b.) stílus:
- c.) mondatszerkesztés és helyesség:
- d.) szókincs:
- e.) kommunikatív kompetencia:

4. Matematika (4. melléklet):

- a.) jó megoldások aránya az összes feladathoz viszonyítva:

Tapolcsányi IPR
Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
OM: 200611

Szociális kompetencia szabad szavas értékelése:

Feladat	Bázis	Célérték	Eredmény
1a			
1b			
1c			
1d			
2a			
2b			
2c			
2d			
2e			
3a			
3b			
3c			
3d			
3e			
4a			
5a			
5b			

Tapolcsányi IPR
Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
OM: 200611

b) Komplex mese- és művészetterápia - képességkibontakoztatás

Első lépésként a gyermekek lelki egyensúlyának megteremtése és szorongásszintjének az elfogadható mértékre csökkentése a feladatunk. Hiszen a tanuló csak akkor tudja kibontakoztatni a benne rejlő képességeket és készségeket, ha nem fojtják el azokat a gyermek feldolgozatlan traumái, illetve bizonytalan helyzetéből adódó szorongásai. Az ehhez szükséges mentálhigiéniai háttérrel a *Komplex mese- és művészetterápia* programunk biztosítja, amelyet művészet- és meseterapeuta szakember végez intézményünk pszichológusának a bevonásával. Mind a meseterápiás, mind a művészetterápiás módszer a gyermekekben lévő feszültséget, szorongásokat oldja. Önkifejezésüket, traumáik feldolgozását segíti, az érzelmek beazonosítására, lelki egyensúlyuk helyreállítására. A különböző alkotó tevékenységek a személyiség különböző területeit fejlesztik. Így hat az érzelmi, kognitív területekre egyaránt. Mindkét terápiánál fontos az alkotó tevékenység mentális kiegyensúlyozó, gyógyító hatása. Célja továbbá a foglalkozásoknak az „átváltás” folyamatának megalapozása, irányítása: a külvilág belsővé, a belső világ külsővé tételével, a tudatos és a tudattalan közötti kapcsolat megteremtése.

A meseterápiára épülő művészetterápia az emberélet sorsfordulóihoz, illetve a személyiségfejlődés fázisállomásaihoz kötődő archetipusok (kapcsolati mintázatok) szimbolikus megjelenítésével a vers, zene, és a kreativitásra épülő alkotófolyamat művészi erejének felhasználásával dolgozik. A terápia során készített munkák szimbolikus tartalmát értelmezik és szabad asszociációkon keresztül kerülnek feldolgozásra az alkotásokban rejlő lelki tartalmak. Az alkotás egyben projekciós felület is, amelynek tükrében mélyebben megismerhetik önmagukat: érzelmeiket, viselkedéseiket, motivációikat, ami elindítja a személyiségükben történő integrálódását és a tudatosítását.

c) Gézengúz – támogató segédprogram

A Gézengúz program az „Arizona” nevű konfliktuskezelési technika kollégiumunkra adaptált változata. A nehéz élethelyzetek, ill. tragédiák a gyermekek önértékelésének csökkenését, koncentrációs- és magatartásproblémák sorát vonják maguk után. Gyakori nehézség az indulati gátak feloldása, negatív jövőkép, a depresszív hangulati színezet, értéktelenség érzése. Azok a gyermekek, akik nem kapják meg a szülői támogatás biztonságát, már az „ösbizalmi” fázisban sérülhetnek, aminek következményeként a szociális készség, ill. a kapcsolódási igény, jelentős torzulásokat szenved. Ezeknek a problémáknak a lenyomata törvényszerűen megjelenik a gyermekek viselkedésében, ami nehezen kezelhető pedagógiai szituációkat teremt. Különösen

Tapolcsányi IPR
Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
OM: 200611

igaz ez a frusztrációt generáló helyzetekre. A tanulási idő is ilyen frusztrációs helyzet lehet, mert egyrészt teljesítményt, koncentrációt követel, másrészt (általában) kizárja a mozgást, ami sok tanulónál a szorongás egyik legfontosabb levezetője, harmadrészt egy nyugalmi helyzet, amelyben nyomasztó gondolatok, emlékek jelenhetnek meg.

A „Gézungúz” program az előbb említett tanulási időben megjelenő konfliktusok kezelésére ad lehetőséget. Az „Arizona” technika 3 alapelven nyugszik:

1. Minden tanulónak joga van a zavartalan tanuláshoz.
2. Minden tanárnak joga van a zavartalan tanításhoz.
3. Mások jogait mindig tiszteletben kell tartani.

Aki ezek ellen a szabályok ellen vét, és nem akar, vagy nem tud viselkedésén változtatni, lehetőséget kap, hogy az órát elhagyja, és az erre a célra kialakított „tréning szobába” távozzon. A tréning szobában mindig tartózkodik egy felügyeletet ellátó tanár, aki fogadja az odaérkező gyerek(ek)et. A tréning szobában a tanulónak a "Tervkészítő lap" segítségével egy konkrét, visszatérési tervet kell készítenie, mielőtt visszamegy a tanterembe, és közben az ügyeletes megnyugtató és foglalkozik vele.

A program menete

Az óra menetét zavaró tanulótól a tanár megkérdezi, hogy melyik szabály ellen vétett, és a továbbiakban be tudja-e tartani a szabályokat.

Ha a tanuló úgy érzi, erre az adott pillanatban nem képes, távozik a tréning szobába.

Amennyiben a tanteremben maradás mellett dönt, ügyelnie kell arra, hogy ismételtén ne zavarja meg az óra menetét. Amennyiben a tanuló másodszor is vét valamely szabály ellen, a tanár jelzi, hogy a tanulónak távoznia kell a tréning szobába.

A diák tulajdonképpen mindkét esetben a saját döntése alapján távozik. Távozása az „Információs lappal” történik, amelyet a tanár értelem szerűen tölt ki.

A diáknak az „Információs lappal” jelentkeznie kell a tréning szobában tartózkodó nevelőnél, akinek segítségével tervet kell készítenie, hogy a hasonló eseteket a jövőben elkerülje.

Amennyiben a tanuló elfogadható tervet készít, visszatérhet a tanórára. Fontos, hogy a visszatéréssel sem zavarhatja meg az óra menetét.

Tapolcsányi IPR

Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium

OM: 200611

A tanuló, aki a tanórát a tréning szobában töltötte, nem hiányzó, csak az adott szituációból lett kiemelve, ezért a tananyag pótlása a saját felelőssége, felelésnél dolgozatnál nem hivatkozhat a tréning szobára.

A „Gézengúz” - program a fent leírt konfliktuskezelési technika intézményünkre átdolgozott változata. Kollégiumunkban nem tanórára vonatkoztatjuk, hanem tanulószobára, illetve kollégiumi csoportfoglalkozásokra.

Munka a csoportban

A nevelők egy, vagy két csoportgyűlés keretében ismertetik, megbeszélik a programot. Elmondják annak 3 alapelvét, megbeszélik a tanulókkal, hogy ezek a szabályok miért lényegesek, ill. megkérdezik a gyerekek véleményét. Ezután egy szóbeli szerződést kötnek, melyben megfogalmazzák a szabályokat, ill. a szabályok megsértésének következményeit.

Munka a tréning szobában

A gondolkodó szobában egy nevelő vagy gyerekelügyelő várja a gyereket. A szobában lévő felnőtt állandó kapcsolatban van az intézmény pszichológusával, az ő mentorállása mellett végzi munkáját. A szobába érkező tanulónak meg kell indokolnia miért került ide, ill. a jelen lévő felnőttel átbeszélik a történetet, kidolgozzák a gyerek visszatérésének módját csoportba. Ennek a tevékenységnek a helyzet átgondolása mellett, a tanuló megnyugtatása is a célja, ezért a nevelő/gyerekelügyelő különböző tevékenységeket ajánlhat fel a tanulónak: rajzolás, zenehallgatás (lehet fejhallgatóval is), valamilyen mozgástevékenység stb.

A szobában dolgozó nevelőnek/gyerekelügyelőnek titoktartási kötelezettsége van, a gyermek állapotával kapcsolatos információit csak szakmai megbeszélések keretében, szakmai információként oszthatja meg. Törekedni kell arra, hogy a szobában eltöltött idő maximum 20-30 percet vegyen igénybe.

6. A megvalósításhoz szükséges személyi feltételek, partneri együttműködések

Az egyéni fejlesztési tervek kiindulópontja mindig az adott életkorhoz és iskola osztályhoz tartozó készségek, ehhez jönnek hozzá a program indulásakor a szülői interjúk, az esetlegesen rendelkezésre álló szakvélemények, és a csoportvezető nevelő(k) tapasztalatai.

Az egyes gyerekek fejlődését csoportmegbeszéléseken értékeli a fejlesztésben részt vevő közösség, illetve független (de az intézményen belüli) pedagógus kollégák, mérőskála segítségével. Párhuzamosan ezzel, a szülőket is megkérdezzük a gyerek viselkedésében és tanulási folyamatában tapasztalt hatásokról.

Szakmai partnereink lesznek az együttműködés során:

- az összes gyermekjóléti szolgálat, ahonnan tanulóink érkeznek, kiemelten a II. Kerületi Gyermekjóléti szolgálat
- az összes iskola ahoova a kollégisták járnak, illetve kiemelten Nyitott Világ Fejlesztő Iskola
- Országos Gyermekvédelmi Szakszolgálat – Fővárosi Gyermekvédelmi Központ
- gyermekotthonok
- gyámok, nevelőszülők

A szakmai partnerekkel legalább félévente egyszer esetmegbeszélést tartunk, illetve szakmai ötletbörzést, a jó gyakorlatok kölcsönös megerősítését és megvitatását, illetve minden év végén évvértékelő beszélgetést. Ezeknek a célja a széleskörű és nyílt kommunikáció, és hogy a partnerek teljes mértékben megismerjék a Tapolcsányi IPR programot.

Tapolcsányi IPR
 Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
 OM: 200611

7. A program részei, összetevői

Az Integrációs pedagógiai Rendszer működtetésének, megvalósulásának főbb lépéseit az alábbi táblázat foglalja össze, alapul véve és minden félévben felülvizsgálva a PDCA ciklus szerint:

Tevékenység	I. félév	II. félév
Helyzetelemzés	<i>Értékek</i> • Pedagógiai adaptivitás <i>Kihívások</i> • differenciálás a rászorulóknak esetében, már ismert környezet megteremtése, azonos tanulócsoportok összeállítása. Rövid SWOT elemzés: <i>Erősségek</i> • A nevelők végzettségei, a szakmai évek tapasztalatai. <i>Gyengeségek</i> • A sokféle tanuló közül egy homogén, fejlesztés-fejlődés központú program megírása. <i>Lehetőségek</i> • Sokféle élménypedagógiai játék és tevékenység. <i>Veszélyek</i> • A meghatározott feladatok összekapcsolása a játékos tanulás formáival, azok mérhetővé tétele. • Háttér adatok, eredményességi mutatók: az iskolai osztályzatok és szaktanári visszajelzések alapján, illetve az egyéni belső mérőeszközök szerint.	
Intézményfejlesztési célok	<i>Fejlesztési cél:</i> • Az IPR program beépítése az intézmény mindennapi működésébe, az egyéni tanulási utak segítése, kidolgozása. <i>Felelőse:</i> • igazgató	<i>Átfogó cél:</i> • A játékos tanulás és játékos tanulás eszközök beillesztése a tanulási idő és szabadidő keretei közé. <i>Részcélok:</i> • Megfelelő hangulatú tanszoba kialakítása, fejlesztő-logikai és motoros játékok elkészítése, beszerzése (indikátorok: darabszám szerint)

Tapolcsányi IPR
 Tapolcsányi Általános Iskolai és Középiskolai Kollégium
 OM: 200611

Tevékenység	I. félév	II. félév
Intézkedési terv	<i>Ütemezés:</i> • Minden hónapban egy új fejlesztőjáték bevezetése, kipróbálása.	
Oktatásszervezési feladatok	<i>A program működésének intézményi koordinátora:</i> • igazgató <i>Félévi és más kategóriájú mérések felelőse:</i> • igazgatóhelyettes A fejlesztésben kivétel nélkül az összes kollégiumi nevelőpedagógus részt vesz, vagy fejlesztőként, vagy egy másik csoport teljesítmény ellenőrzésében működik közre.	
Intézményfejlesztési terv	Inkluzív környezet, szociopetális tér: max három tanuló fejlesztése egy időpontban / fejlesztési terület: • HH száma / csop.: 36 • HHH száma / csop.: 11 • Összesen 2024.03.11-én: 46 fő. Az 5. pontban meghatározott tanulásmódszertanok szakmai megvitatása a bevonható pedagógusok és fejlesztők körében. <i>Humán erőforrás:</i> Minden kollégiumi nevelőtanár és a pszichológus. <i>Tárgyi környezet, eszköz ellátottság:</i> • Folyamatos növelése a szenzomotoros és finommotoros eszközparknak. Új és kreatív játékok alkalmazása. <i>Minőségfejlesztés:</i> • Minden hónapban új játék bevezetése, kipróbálása az aktuális fejlesztési csoportnak megfelelően, ennek dokumentálása, az intézményen belüli, de a fejlesztésben részt nem vevő pedagógus részéről – írásban dokumentálva, illetve a gyerekek véleménye az adott játékról és hangulatról 1-5 fokozatú skálán, ugyanazon a dokumentumon.	
2 / 2 oldal		

8. Az értékelés és nyomon követés szempontjai

A program előírásai alapján minden tanulónál félévente megvizsgáljuk az alábbi mutatókat, bázisként használva a megelőző félév eredményeit:

- igazolatlan hiányzások (lemorzsolódás 1.)
- évfolyamismétlés (lemorzsolódás 2.)
- a 8. és 12. évfolyamosoknál a felvételt nyert hallgatók száma (továbbtanulási mutatószám)
- az iskolaelhagyás megelőzése (prevenció)
- a pedagógiailag hozzáadott érték mérése a gyerekeknél, egy életkorhoz szabott kérdőív segítségével, az önreflexió megismertetése, kivitelezése